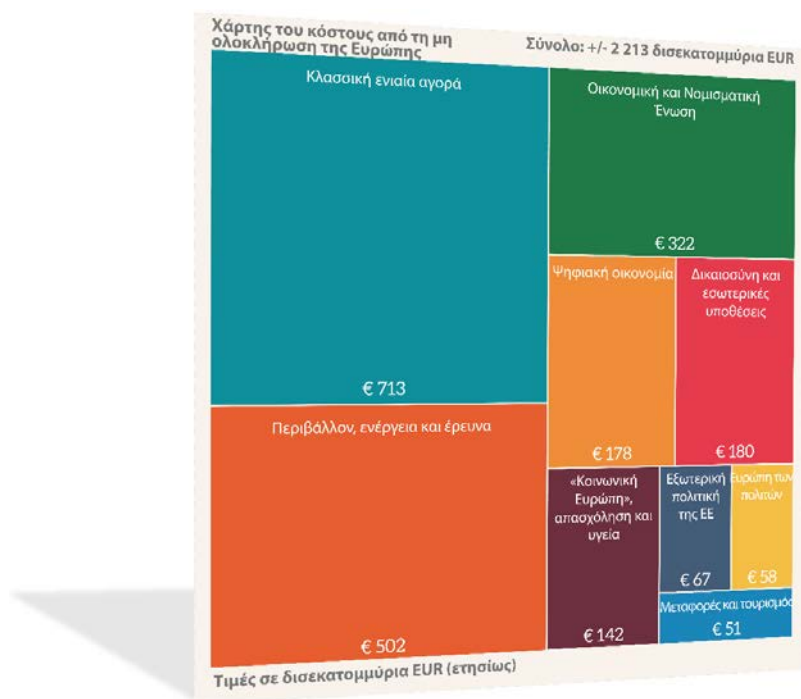

Το ύψους 2 τρισεκατομμυρίων EUR μέρισμα της Ευρώπης

Καταγραφή του
κόστους από τη μη
ολοκλήρωση της
Ευρώπης, 2019-24

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

EPRS | Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Μονάδα Ευρωπαϊκής Προστιθέμενης Αξίας
PE 631.745 - Απρίλιος 2019

Το ύψους 2 τρισεκατομμυρίων EUR μέρισμα της Ευρώπης:

Καταγραφή του κόστους από τη μη
ολοκλήρωση της Ευρώπης,
2019 -24

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Το παρόν αποτελεί απόσπασμα μιας μελέτης που συγκεντρώνει τις τρέχουσες εργασίες ενός μακροπρόθεσμου σχεδίου για τον προσδιορισμό και την ανάλυση του «κόστους από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης» σε μια σειρά τομέων πολιτικής. Η έννοια αυτή, η οποία χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τη δεκαετία του 1980, χρησιμοποιείται στην παρούσα μελέτη για να προσδιοριστούν ποσοτικά τα δυνητικά οφέλη ως προς την αποτελεσματικότητα στη σημερινή ευρωπαϊκή οικονομία μέσω μιας σειράς πρωτοβουλιών πολιτικής που προτάθηκαν πρόσφατα από το Κοινοβούλιο – από τη διεύρυνση και την εμβάθυνση της ενιαίας ψηφιακής αγοράς έως τον συστηματικότερο συντονισμό των εθνικών και ευρωπαϊκών αμυντικών πολιτικών ή την ενίσχυση της συνεργασίας για την καταπολέμηση της εταιρικής φοροαποφυγής. Τα οφέλη αποτιμώνται κυρίως ως πρόσθετη αύξηση του ΑΕΠ ή ως ορθολογικότερη χρήση των δημόσιων πόρων.

Σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη ανάλυση τα δυνητικά οφέλη για την ευρωπαϊκή οικονομία (ΕΕ των 28) υπερβαίνουν τα 2 200 δισεκατομμύρια EUR και μπορούν να επιτευχθούν αν οι πολιτικές που προτείνει το Κοινοβούλιο σε μια σειρά συγκεκριμένων τομέων εγκριθούν από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και στη συνέχεια εφαρμοστούν εντός της δεκαετίας 2019-2029. Έτσι θα προέκυπτε ένα «μέρισμα ύψους δύο τρισεκατομμυρίων ευρώ», ήτοι αύξηση περίπου 14 % του συνολικού ΑΕΠ της ΕΕ (το οποίο ανήλθε σε 15,3 τρισεκατομμύρια EUR το 2017). Στόχος της μελέτης είναι να συνεισφέρει στις συνεχιζόμενες συζητήσεις σχετικά με τις πολιτικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον επερχόμενο πενταετή θεσμικό κύκλο, από το 2019 έως το 2024.

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ:

Anthony Teasdale

Ηλεκτρονική διεύθυνση: EPRS-EuropeanAddedValue@ep.europa.eu

ΤΟ ΕΓΓΡΑΦΟ ΣΥΝΤΑΧΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΥΣ:

Micaela Del Monte, Tatjana Evas, Aleksandra Heflich, Niombo Lomba, Klaus Müller, Cecilia Navarra, Jerome Saulnier, Elodie Thirion και Wouter Van Ballegooij από την Μονάδα Ευρωπαϊκής Προστιθέμενης Αξίας· Tania Latici και Laura Ruccio από την Υπηρεσία Έρευνας για τους Βουλευτές.

Οι συντάκτες θα ήθελαν να ευχαριστήσουν τους κυρίους Χαράλαμπο Αυλακιώτη και Federico Brovelli, οι οποίοι κάνουν την πρακτική τους στη Μονάδα Ευρωπαϊκής Προστιθέμενης Αξίας, για τη βοήθειά τους στην έρευνα.

Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (EPRS),
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Με την υποστήριξη:

Ομάδα Καινοτομίας του ΕΚ,
Γραφείο του Γενικού Γραμματέα,
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

Πρωτότυπο: EN

Η σύνταξη του κειμένου ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2019
Βρυξέλλες, © Ευρωπαϊκή Ένωση, 2019.

ΔΗΛΩΣΗ ΑΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Το παρόν έγγραφο συντάχθηκε για τους βουλευτές και το προσωπικό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στους οποίους και απευθύνεται, ως υλικό αναφοράς για να τους βοηθήσει στο κοινοβουλευτικό τους έργο. Το περιεχόμενο του εγγράφου αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του συντάκτη/των συντακτών και οι απόψεις που εκφράζονται σε αυτό δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ότι εκφράζουν την επίσημη θέση του Κοινοβουλίου.

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή και η μετάφραση για μη εμπορικούς σκοπούς, υπό την προϋπόθεση ότι γίνεται μνεία της πηγής και ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ενημερωθεί εκ των προτέρων και του έχει αποσταλεί αντίγραφο.

PE 631.745

ISBN: 978-92-846-5006-4

DOI: 10.2861/641267

CAT: QA-02-19-215-EL-N

Το ύψους 2 τρισεκατομμυρίων EUR μέρισμα της Ευρώπης:

Καταγραφή του κόστους από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης, 2019-24

Εισαγωγή

Περίληψη

Η κοινή δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να αποφέρει σημαντικά οικονομικά οφέλη στους πολίτες. Για παράδειγμα, η υφιστάμενη ενιαία αγορά, η οποία οικοδομείται εδώ και δεκαετίες, έχει ήδη ενισχύσει την ευρωπαϊκή οικονομία (ΕΕ των 28) περισσότερο από 5% παρέχοντας περισσότερες επιλογές στους καταναλωτές και μεγαλύτερες οικονομίες κλίμακας για τους παραγωγούς, αυξάνοντας έτσι το εμπόριο, τις επενδύσεις και την απασχόληση. Σε πολλούς τομείς πολιτικής - από τις μεταφορές έως την έρευνα ή από την ψηφιακή οικονομία έως τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις - η υφιστάμενη κοινή δράση θα μπορούσε να εμβαθυνθεί ή να αναληφθεί νέα δράση που θα οδηγήσει σε θετικό οικονομικό δευτερογενές αποτέλεσμα.

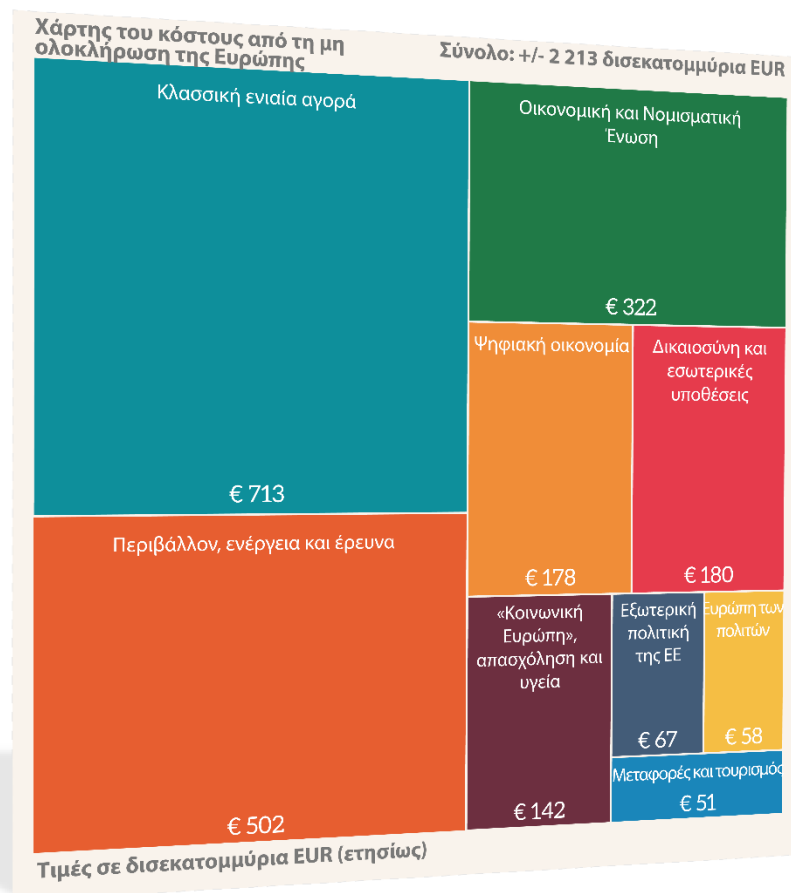
Από το 2012, η Μονάδα Ευρωπαϊκής Προστιθέμενης Αξίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επιχειρεί να εκτιμήσει το δυνητικό οικονομικό όφελος από πρωτοβουλίες πολιτικής που υποστηρίζει το Κοινοβούλιο, οι οποίες θα μπορούσαν να ενισχύσουν τις οικονομικές επιδόσεις της Ευρώπης με την πάροδο του χρόνου. Τα εν λόγω οικονομικά οφέλη — ή αλλιώς «ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία» — προέρχονται κυρίως είτε από πρόσθετη αύξηση του ΑΕΠ είτε από μια ορθολογικότερη κατανομή των υφιστάμενων δημόσιων πόρων, μέσω του καλύτερου συντονισμού των δημόσιων δαπανών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη ανάλυση τα δυνητικά οφέλη για την ευρωπαϊκή οικονομία (ΕΕ των 28) υπερβαίνουν τα **2 200 δισεκατομμύρια EUR** και μπορούν να επιτευχθούν αν οι πολιτικές που προτείνει το Κοινοβούλιο σε μια σειρά συγκεκριμένων τομέων εγκριθούν από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και στη συνέχεια εφαρμοστούν εντός της δεκαετίας 2019-2029. Έτσι θα προέκυπτε ένα «μέρισμα ύψους δύο τρισεκατομμυρίων ευρώ», ήτοι αύξηση περίπου **14 % του συνολικού ΑΕΠ της ΕΕ** (2,2 τρισεκατομμύρια εκ των 15,3 τρισεκατομμυρίων EUR το 2017).

Οι **δέκα γενικές ομάδες πολιτικής** όπου η ενίσχυση της κοινής δράσης μπορεί να δώσει ώθηση στην ευρωπαϊκή οικονομία — προσθέτοντας έως και 2 213 δισεκατομμύρια EUR — παρατίθενται στη συνέχεια και αναπαριστώνται γραφικά στον «χάρτη του κόστους από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης» στην επόμενη σελίδα:

- Κλασική ενιαία αγορά (713 δισεκατομμύρια EUR)
- Ψηφιακή οικονομία (178 δισεκατομμύρια EUR)
- Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE) (322 δισεκατομμύρια EUR)

- Περιβάλλον, ενέργεια και έρευνα (502 δισεκατομμύρια EUR)
- Μεταφορές και τουρισμός (51 δισεκατομμύρια EUR)
- «Κοινωνική Ευρώπη», απασχόληση και υγεία (142 δισεκατομμύρια EUR)
- «Ευρώπη των πολιτών» (58 δισεκατομμύρια EUR)
- Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις - Μετανάστευση και σύνορα (55 δισεκατομμύρια EUR)
- Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις - Ασφάλεια και θεμελιώδη δικαιώματα (125 δισεκατομμύρια EUR)
- Εξωτερική πολιτική της ΕΕ (67 δισεκατομμύρια EUR)

Αυτές οι δέκα ομάδες πολιτικής μπορούν με τη σειρά τους να υποδιαιρεθούν σε **πενήντα συγκεκριμένους τομείς πολιτικής** που αποτελούν τα δομικά στοιχεία αυτής της ανάλυσης. Παρατίθενται κατωτέρω σε συνοπτική μορφή υπό τον τίτλο «Τελευταία ανάλυση». Στην ενότητα που ακολουθεί, οι αναγνώστες θα βρουν μια σύντομη περίληψη των δυνητικών οικονομικών οφελών σε καθέναν από αυτούς τους 50 τομείς. Στη συνέχεια, σε περισσότερες από 200 σελίδες ακολουθεί λεπτομερής ανάλυση των 50 τομέων πολιτικής, με υπερσυνδέσμους σε σχετικές έρευνες που πραγματοποιήθηκαν είτε από την Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (EPRS) είτε από εξωτερικούς φορείς. Τέλος υπάρχει ένα διάγραμμα που δείχνει την εξέλιξη των ποσών που προσδιορίστηκαν ως δυνητική ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, ανά τομέα πολιτικής, στις διαδοχικές εκδόσεις του παρόντος εγγράφου από το 2014.

Ιστορικό

Η έννοια της «μη Ευρώπης» πρωτοεμφανίστηκε και αναπτύχθηκε για πρώτη φορά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις αρχές της δεκαετίας του 1980, μέσω μιας έκθεσης που ανατέθηκε (από την ειδική επιτροπή του ΕΚ για την ευρωπαϊκή οικονομική ανάκαμψη) σε δύο εξέχοντες οικονομολόγους, τον Michel Albert και τον James Ball. Η έκθεση των Albert και Ball, με τίτλο «Προς την ευρωπαϊκή οικονομική ανάκαμψη τη δεκαετία του 1980», η οποία δημοσιεύτηκε τον Αύγουστο του 1983, υποστήριζε ότι η έλλειψη μιας πραγματικής κοινής αγοράς και άλλα εμπόδια στο ενδοκοινοτικό εμπόριο επέβαλαν ένα συστηματικό μειονέκτημα στην ευρωπαϊκή οικονομία, η οποία σημείωνε χαμηλές επιδόσεις (συγκριτικά με τις δυνατότητές της) σύμφωνα με το ισοδύναμο της κατά προσέγγιση «μιας εβδομάδας εργασίας ανά έτος κατά μέσο όρο» για κάθε εργαζόμενο, που αντιστοιχούσε, σε κόστος, στο 2 % του ΑΕΠ.

Η έννοια του «κόστους από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης» αποτέλεσε ισχυρό επιχείρημα για τη δρομολόγηση λεπτομερούς νομοθετικού προγράμματος για την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς κατά τα πρώτα οκτώ έτη της θητείας της Επιτροπής Delors, αρχής γενομένης από τον Ιανουάριο του 1985. Το κόστος που θα μπορούσε να αποφευχθεί με την επιτυχή ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς προσδιορίστηκε ποσοτικά με περισσότερες λεπτομέρειες στην έκθεση ορόσημο του Cecchini, η οποία δημοσιεύτηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Απρίλιο του 1988. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της μελέτης «Το κόστος από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης στην ενιαία αγορά» τα οφέλη της ευρωπαϊκής οικονομίας θα αντιστοιχούσαν στο 4,5 % (και ενδεχομένως στο 6,5%) του ΑΕΠ. Στη συνέχεια, η ανάλυση των οικονομικών επιπτώσεων περισσότερων από 3 500 μεμονωμένων μέτρων που εγκρίθηκαν σε επίπεδο ΕΕ για την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς, στα μέσα της δεκαετίας του 1980, δείχνει αύξηση του συνολικού ΑΕΠ άνω του 5,0 % — ήτοι περίπου 1500 EUR ανά πολίτη ετησίως — με την αύξηση του ΑΕΠ να κυμαίνεται μεταξύ 1,7% και 8,5 %.

Η έννοια του «κόστους από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης» μπορεί να εφαρμοστεί σε ευρύτερο βαθμό απ' ό,τι η έννοια της ενιαίας αγοράς, αν και είναι ίσως ευκολότερο να προσδιοριστεί ποσοτικά στον συγκεκριμένο τομέα πολιτικής από ό,τι σε ορισμένους άλλους. Επικεντρώνεται στο ότι η έλλειψη κοινής δράσης σε ενωσιακό επίπεδο ενδέχεται να σημαίνει ότι, σε έναν καθορισμένο τομέα πολιτικής, σημειώνεται μείωση της αποδοτικότητας για το σύνολο της οικονομίας ή/και ότι δεν υφίσταται ένα συλλογικό δημόσιο αγαθό που θα μπορούσε υπό διαφορετικές συνθήκες να υπάρχει. Η έννοια του «κόστους από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης» συνδέεται στενά με την έννοια της «ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας», υπό την έννοια ότι η δεύτερη αποπειράται να προσδιορίσει το συλλογικό όφελος της ανάληψης πολιτικής δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε έναν συγκεκριμένο τομέα, ενώ η πρώτη το συλλογικό όφελος που χάνεται λόγω της μη ανάληψης πολιτικής δράσης.

Η διαδικασία καταγραφής μέχρι σήμερα

Το δυνητικό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα είτε της εμβάθυνσης της υφιστάμενης ευρωπαϊκής δράσης είτε της ανάληψης νέας δράσης παραμένει ισχυρό μέχρι σήμερα. Από το 2012, η Μονάδα Ευρωπαϊκής Προστιθέμενης Αξίας της Υπηρεσίας Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εκτιμά το δυνητικό οικονομικό όφελος από πρωτοβουλίες πολιτικής που υποστηρίζει το Κοινοβούλιο, οι οποίες θα μπορούσαν να ενισχύσουν την οικονομία της Ευρώπης με την πάροδο του χρόνου. Τα εν λόγω οικονομικά οφέλη θα προέρχονταν κυρίως είτε από πρόσθετη αύξηση του ΑΕΠ είτε από μια ορθολογικότερη κατανομή των δημόσιων πόρων, μέσω του καλύτερου συντονισμού των δημόσιων δαπανών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η προσέγγιση αυτή δεν βασίζεται στην υποθετική

περίπτωση υψηλότερων δημόσιων δαπανών (εκτός εάν θα μπορούσε να έχει υψηλό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα), αλλά μάλλον στον προσδιορισμό δράσεων που θα μπορούσαν είτε να αυξήσουν το μακροπρόθεσμο αναπτυξιακό δυναμικό της οικονομίας χωρίς πρόσθετες δαπάνες — για παράδειγμα με την οικοδόμηση μιας ευρύτερης και βαθύτερης ψηφιακής ενιαίας αγοράς για τη συμπλήρωση της κλασσικής ενιαίας αγοράς — ή να διασφαλίσουν την καλύτερη χρήση των υφιστάμενων δημόσιων πόρων — για παράδειγμα με τον συστηματικότερο συντονισμό των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών στον τομέα της άμυνας ή της ανάπτυξης. Ως εκ τούτου, ασπάζεται τη φιλοσοφία της «ανάπτυξης χωρίς χρέος», η οποία προσαρμόζεται στην πραγματικότητα των περιορισμένων δυνατοτήτων για δημόσιες δαπάνες που αντιμετωπίζουν οι κυβερνήσεις μετά την οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση του 2008.

Οι εν εξελίξει και τακτικά επικαιροποιημένες αξιολογήσεις των οικονομικών οφελών που θα προκύψουν από τις εν λόγω πρωτοβουλίες, οι οποίες έχουν προταθεί επανειλημμένα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, έχουν ήδη συγκεντρωθεί σε τέσσερις εκδόσεις μιας δημοσίευσης με τίτλο «Καταγραφή του κόστους από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης, 2014-19», η οποία δημοσιεύτηκε από τη Μονάδα Ευρωπαϊκής Προστιθέμενης Αξίας μεταξύ Μαρτίου 2014 και Δεκεμβρίου 2017. Η ανάλυση αυτή βασίστηκε στο συνδυασμό της εσωτερικής έρευνας του Κοινοβουλίου, έρευνας που ανατέθηκε από το Κοινοβούλιο σε εξωτερικούς εμπειρογνώμονες και εξωτερική ανάλυση που δημοσιεύτηκε από άλλους δημόσιους φορείς, ομάδες προβληματισμού και πανεπιστήμια.

Η αρχική αξιολόγηση που πραγματοποιήθηκε την άνοιξη του 2014 κάλυπτε 24 τομείς πολιτικής και κατέδειξε δυνητικό οικονομικό όφελος ύψους περίπου **800 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως**, ήτοι περίπου 6% του τότε ΑΕΠ της ΕΕ, έπειτα από πλήρη εφαρμογή έως και για δέκα έτη. Αυτό θα αντιστοιχούσε σε μόνιμη ανοδική τάση του ΑΕΠ, με τα μεγαλύτερα κέρδη να σημειώνονται στην ενιαία ψηφιακή αγορά (260 δισεκατομμύρια ευρώ) και στην κλασσική ενιαία αγορά (235 δισεκατομμύρια ευρώ), ενώ πολλοί άλλοι τομείς να κυμαίνονται έως και στα 60 δισεκατομμύρια ο καθένας.

Η τέταρτη έκδοση της «Καταγραφής του κόστους από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης, 2014-19», που δημοσιεύτηκε στα τέλη του 2017, περιείχε μια πιο λεπτομερή και επικαιροποιημένη ανάλυση για 34 τομείς πολιτικής που κατέδειξε συνολικά δυνητικά οφέλη για την ευρωπαϊκή οικονομία έως και **1 750 δισεκατομμύρια ευρώ** (1,75 τρισεκατομμύρια ευρώ) — ήτοι περίπου 12 % του ΑΕΠ της ΕΕ. Τα μεγαλύτερα κέρδη εντοπίστηκαν στους εξής τομείς: περαιτέρω μέτρα για την ολοκλήρωση της κλασσικής ενιαίας αγοράς (615 δισεκατομμύρια ευρώ), ανάπτυξη της ψηφιακής ενιαίας αγοράς (415 δισεκατομμύρια ευρώ), μετάβαση σε πιο ολοκληρωμένες αγορές ενέργειας και μεγαλύτερη ενεργειακή απόδοση (250 δισεκατομμύρια ευρώ), καταπολέμηση της φορολογικής απάτης και της φοροδιαφυγής (169 δισεκατομμύρια ευρώ) και συνέχιση των εργασιών για την ολοκλήρωση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (129 δισεκατομμύρια ευρώ).

Πλέον πρόσφατη ανάλυση των δυνητικών οικονομικών οφελών:

2,2 τρισεκατομμύρια ευρώ

Από τον Ιανουάριο του 2018, η «Καταγραφή του κόστους από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης» έχει διευρυνθεί ώστε να καλύπτει 50 τομείς πολιτικής, μεταξύ των οποίων πολλαπλές πτυχές της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, καθώς και νέους τομείς, όπως η προστασία των δεδομένων και η ασφάλεια στον κυβερνοχώρο. Όπου κατέστη δυνατόν, έγινε μια πρώτη αξιολόγηση τυχόν οφελών που μπορεί να έχουν ήδη επιτευχθεί σε αυτούς τους τομείς — όπως σε πτυχές της κλασσικής και της ψηφιακής ενιαίας αγοράς — ως αποτέλεσμα ορισμένων εκ των

πολιτικών που πρότεινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στήριξε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (εν όλω ή εν μέρει) και στη συνέχεια θεσπίστηκαν από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, κατά τη διάρκεια του τρέχοντος πενταετούς πολιτικού κύκλου της ΕΕ (2014-19).

Οι τελευταίες εργασίες, που αναφέρονται στην παρούσα μελέτη, προσβλέπουν στις ευκαιρίες που προσφέρει ο επόμενος πενταετής κύκλος για τη χάραξη πολιτικής της ΕΕ, με αφετηρία την εκλογή του νέου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο θα συγκληθεί εντός του Ιουλίου του 2019. Σύμφωνα με την ανάλυση τα δυνητικά οικονομικά οφέλη για την ευρωπαϊκή οικονομία (ΕΕ των 28) υπερβαίνουν τα **2 200 δισεκατομμύρια EUR** (2,2 τρισεκατομμύρια EUR) και μπορούν να επιτευχθούν αν οι πολιτικές που προτείνει το Κοινοβούλιο σε μια σειρά συγκεκριμένων τομέων εγκριθούν από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και στη συνέχεια εφαρμοστούν πλήρως εντός της δεκαετίας 2019-2029. Έτσι θα προέκυπτε ένα «μέρισμα ύψους δύο τρισεκατομμυρίων ευρώ» από την κοινή δράση σε επίπεδο ΕΕ, ήτοι αύξηση περίπου 14 % του συνολικού ΑΕΠ της ΕΕ (το οποίο ανήλθε σε 15,3 τρισεκατομμύρια EUR το 2017). Εάν όντως υλοποιηθεί, η δυνητική ενίσχυση της οικονομίας της ΕΕ μακροπρόθεσμα θα είναι πολύ σημαντική. Μέσα σε ένα έτος ενδεχομένως θα μπορούσε να έχει το ίδιο μέγεθος με το συνολικό πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης που έχει αναλάβει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα τη δεκαετία μετά την οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση του 2008.

Πενήντα τομείς πολιτικής

Παρακάτω παρατίθενται οι **πενήντα τομείς** που εξετάζονται στην παρούσα μελέτη, ομαδοποιημένοι στις δέκα γενικές ομάδες πολιτικής τους, ενώ ακολουθεί και ο πλέον πρόσφατος υπολογισμός των ετήσιων δυνητικών οφελών σε δισεκατομμύρια EUR, που αγγίζει ως και τα 2 213 δισεκατομμύρια EUR, έπειτα από πλήρη εφαρμογή έως και για δέκα έτη.

1) Κλασσική ενιαία αγορά (713 δισεκατομμύρια EUR)

- Ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς αγαθών (183 δισεκατομμύρια EUR)
- Ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς υπηρεσιών (297 δισεκατομμύρια EUR)
- Διασφάλιση των δικαιωμάτων των καταναλωτών (58 δισεκατομμύρια EUR)
- Προώθηση της συνεργατικής οικονομίας (50 δισεκατομμύρια EUR)
- Αντιμετώπιση της εταιρικής φοροαποφυγής (85 δισεκατομμύρια EUR)
- Καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας (40 δισεκατομμύρια EUR)

2) Ψηφιακή οικονομία (178 δισεκατομμύρια EUR)

- Ολοκλήρωση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς (110 δισεκατομμύρια EUR)
- Προώθηση της συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο (58 δισεκατομμύρια EUR)
- Ασφάλεια στον κυβερνοχώρο (10 δισεκατομμύρια EUR)

3) Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE) (322 δισεκατομμύρια EUR)

- Βελτίωση του συντονισμού των δημοσιονομικών πολιτικών (30 δισεκατομμύρια EUR)
- Ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης (75 δισεκατομμύρια EUR)
- Κοινό σύστημα εγγύησης καταθέσεων (5 δισεκατομμύρια EUR)
- Κοινό σύστημα ασφάλισης έναντι της ανεργίας (17 δισεκατομμύρια EUR)
- Οικοδόμηση πιο ολοκληρωμένων κεφαλαιαγορών (137 δισεκατομμύρια EUR)
- Πανευρωπαϊκό συνταξιοδοτικό προϊόν (58 δισεκατομμύρια EUR)

4) Περιβάλλον, ενέργεια και έρευνα (502 δισεκατομμύρια EUR)

- Κλιματική αλλαγή (υπό αξιολόγηση)
- Ενίσχυση της νομοθεσίας για τα ύδατα (25 δισεκατομμύρια EUR)
- Πιο ολοκληρωμένη αγορά ενέργειας με μεγαλύτερη ενεργειακή απόδοση (231 δισεκατομμύρια EUR)
- Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας (40 δισεκατομμύρια EUR)
- Ρομποτική και τεχνητή νοημοσύνη (206 δισεκατομμύρια EUR)

5) Μεταφορές και τουρισμός (51 δισεκατομμύρια EUR)

- Ενιαίος Ευρωπαϊκός Χώρος Μεταφορών (6 δισεκατομμύρια EUR)
- Ανάπτυξη της τουριστικής πολιτικής (6 δισεκατομμύρια EUR)
- Ενίσχυση των δικαιωμάτων των επιβατών (0,4 δισεκατομμύρια EUR)
- Παραποίηση των δεδομένων των μετρητών διανυθέντων χιλιομέτρων σε οχήματα με κινητήρα (9 δισεκατομμύρια EUR)
- Κανόνες περί ευθύνης και ασφάλισης για τα αυτόνομα οχήματα (30 δισεκατομμύρια EUR)

6) «Κοινωνική Ευρώπη», απασχόληση και υγεία (142 δισεκατομμύρια EUR)

- Μείωση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων (43 δισεκατομμύρια EUR)
- Βελτίωση της ενημέρωσης και της παροχής συμβουλών στους εργαζόμενους (12 δισεκατομμύρια EUR)
- Επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας και ταμεία αλληλασφάλισης (15 δισεκατομμύρια EUR)
- Αντιμετώπιση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας (72 δισεκατομμύρια EUR)

7) «Ευρώπη των πολιτών» (58 δισεκατομμύρια EUR)

- Ελεύθερη κυκλοφορία των οικονομικά ενεργών πολιτών της ΕΕ (53 δισεκατομμύρια EUR)
- Δημιουργικότητα και πολιτιστική πολυμορφία (0,5 δισεκατομμύρια EUR)
- Διασυνοριακές εθελοντικές δραστηριότητες (0,6 δισεκατομμύρια EUR)
- Προστασία των παιδιών, της οικογένειας και των περιουσιακών σχέσεων (0,6 δισεκατομμύρια EUR)
- Ίδρυση και κινητικότητα εταιριών (0,26 δισεκατομμύρια EUR)

- Δικαστική συνεργασία και επίλυση διαφορών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (4 δισεκατομμύρια EUR)
- Νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με τη διοικητική διαδικασία (0,02 δισεκατομμύρια EUR)

8) Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις - Μετανάστευση και σύνορα (55 δισεκατομμύρια EUR)

- Νόμιμη μετανάστευση (22 δισεκατομμύρια EUR)
- Πολιτική ασύλου (23 δισεκατομμύρια EUR)
- Έλεγχος των συνόρων και πολιτική θεωρήσεων (10 δισεκατομμύρια EUR)
- Καθεστώτα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής ως αντάλλαγμα για επενδύσεις (υπό αξιολόγηση)

9) Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις - Ασφάλεια και θεμελιώδη δικαιώματα (125 δισεκατομμύρια EUR)

- Καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών (23 δισεκατομμύρια EUR)
- Ίση μεταχείριση και μη διάκριση (0,5 δισεκατομμύρια EUR)
- Καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της διαφθοράς και του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο (82 δισεκατομμύρια EUR)
- Συντονισμένη δράση κατά της τρομοκρατίας (16 δισεκατομμύρια EUR)
- Δικονομικά δικαιώματα και συνθήκες κράτησης (0,2 δισεκατομμύρια EUR)
- Προστασία δεδομένων (3 δισεκατομμύρια EUR)

10) Εξωτερική πολιτική της ΕΕ (67 δισεκατομμύρια EUR)

- Λιγότερη επικάλυψη στον τομέα της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας (22 δισεκατομμύρια EUR)
- Βελτίωση του συντονισμού των αναπτυξιακών πολιτικών (9 δισεκατομμύρια EUR)
- Βελτίωση της κοινής προξενικής προστασίας για τους πολίτες της ΕΕ (0,9 δισεκατομμύρια EUR)
- Προώθηση του διεθνούς εμπορίου (35 δισεκατομμύρια EUR)

Οικονομική ανάλυση

Τα δυνητικά οικονομικά οφέλη των διαφόρων πρωτοβουλιών της ενωσιακής πολιτικής μπορούν να αποτιμηθούν ως πρόσθετη αύξηση του ΑΕΠ ή ως εξοικονόμηση δημόσιων ή άλλων δαπανών που απορρέει από την αποτελεσματικότερη κατανομή των πόρων στην οικονομία συνολικά. Ένα παράδειγμα πρόσθετης αύξησης του ΑΕΠ θα ήταν το δυνητικό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα, σε βάθος χρόνου, της διεύρυνσης και της εμβάθυνσης της ενιαίας ψηφιακής αγοράς σε ηπειρωτική κλίμακα ή της περαιτέρω ολοκλήρωσης της υφιστάμενης ενιαίας αγοράς αγαθών και υπηρεσιών. Ένα παράδειγμα μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας των δημόσιων δαπανών θα ήταν η βελτίωση του συντονισμού των δαπανών στο πλαίσιο της αμυντικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των

κοινών προμηθειών για την άμυνα, στις οποίες επί του παρόντος υφίστανται σημαντικές αλληλεπικαλύψεις ή δυσλειτουργίες. Ένα παράδειγμα αποφυγής δυνητικών μελλοντικών δαπανών θα ήταν η λήψη αποτελεσματικών μέτρων που θα διασφάλιζε την ανθεκτικότητα της τραπεζικής ένωσης, ώστε να αποφευχθούν στο μέλλον τραπεζικές κρίσεις ή κρίσεις δημόσιου χρέους, ή να ενισχυθεί η συνεργασία για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής.

Η ανάλυση στην παρούσα μελέτη βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε μια σειρά λεπτομερέστερων εργασιών που πραγματοποίησε τα τελευταία χρόνια η Ευρωπαϊκή Μονάδα Προστιθέμενης Αξίας της EPRS για μεμονωμένες επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Συχνά έχουν τη μορφή *Εκτιμήσεων της Ευρωπαϊκής Προστιθέμενης Αξίας* - για νομοθετικές πρωτοβουλίες που προτάθηκαν από το Κοινοβούλιο - και *εκθέσεων για το κόστος από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης* σε συγκεκριμένους τομείς πολιτικής. Ως εκ τούτου η επιλογή των τομέων έρευνας συνδέεται άμεσα με συγκεκριμένες εργασίες, αιτήματα ή πολιτικές θέσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών. Επίσης βασίζεται και σε άλλες έρευνες, που εκπονήθηκαν από εξωτερικές ομάδες προβληματισμού (think tanks) και ακαδημαϊκούς φορείς ανεξάρτητα και έχουν ως αντικείμενο άλλα αιτήματα του Κοινοβουλίου που διατυπώθηκαν στις διάφορες νομοθετικές εκθέσεις και εκθέσεις πρωτοβουλίας του κατά την παρούσα και την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο.

Η λεπτομερής ανάλυση που πραγματοποιείται στην *καταγραφή του κόστους από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης, 2019-24* αποσκοπεί στην παροχή μιας αξιόπιστης εκτίμησης του μεγέθους των ενδεχομένως μετρήσιμων οφελών που θα αποκομίσει η οικονομία της ΕΕ από τις διάφορες πρωτοβουλίες πολιτικής που απαριθμούνται σε αυτή. Δεν ισχυρίζεται πως μπορεί να προχωρήσει σε ακριβείς προβλέψεις, βάσει ενός οικονομικού μοντέλου, αλλά αποσκοπεί να καταδείξει το πιθανό μέγεθος των δυνητικών οφελών που ενδεχομένως προκύψουν από την ανάληψη κοινής δράσης στους 50 τομείς πολιτικής. Η ανάλυση βασίζεται στην εργασία μιας πληθώρας πηγών, οι οποίες αναφέρονται σε υποσημειώσεις συχνά με την μορφή συνδέσμων, και συνεχώς επικαιροποιείται και βελτιώνεται καθώς προκύπτουν νέα στοιχεία. Χαρακτηρίζεται από επιφυλακτικότητα όσον αφορά την εκτίμηση των δυνητικών οφελών. Όταν μια υποκείμενη μελέτη προσφέρει ένα φάσμα δυνητικών οφελών, συχνά επιλέγονται οι χαμηλότερες τιμές, ακόμη και αν στη μελέτη αυτή εκτίθεται, σε μεσοπρόθεσμη έως μακροπρόθεσμη βάση, σημαντικό θετικό δυναμικό από δυναμικές επιδράσεις που δεν μπορούν εύκολα να προσδιοριστούν ποσοτικά. Ομοίως, όταν τα αριθμητικά στοιχεία αφορούν το έτος κατά το οποίο πραγματοποιήθηκε μια μελέτη, δεν είναι κατ' ανάγκη προσαρμοσμένα στον πληθωρισμό, γεγονός που οδηγεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, σε ελλιπή εκτίμηση των δυνητικών οφελών.

Η προσέγγιση που ακολουθεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσον αφορά το κόστος από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης συμπίπτει με παράλληλη οικονομική έρευνα που διεξάγεται, σε ευρύτερο πλαίσιο από την ακαδημαϊκή κοινότητα και από ομάδες προβληματισμού, όσον αφορά τόσο συγκεκριμένες πολιτικές της ΕΕ όσο και τα ευρύτερα οφέλη της ίδιας της συμμετοχής στην ΕΕ. Για παράδειγμα, μια μελέτη που εκπονήθηκε από τρεις οικονομολόγους (Campos, Coricelli και Moretti) το 2014¹, η οποία προσέλκυσε την προσοχή του κοινού, προσπάθησε να προσδιορίσει ποσοτικά τα οικονομικά οφέλη της προσχώρησης στην ΕΕ για τα 19 κράτη μέλη που προσχώρησαν στην Ένωση κατά τις διαδοχικές διευρύνσεις από το 1973 έως το 2004. Παρότι το μέγεθος και η φύση του

---

¹ N. Campos, F. Coricelli και L. Moretti, «Economic Growth and Political Integration: Estimating the Benefits from Membership in the European Union using the Synthetic Counterfactuals Method», Απρίλιος 2014, έγγραφο προβληματισμού IZA αριθ. 8162, Μάιος 2014.

οικονομικού οφέλους ενδέχεται να διαφέρουν ανά κράτος μέλος και να προέρχονται κατά κύριο λόγο από διαφορετικούς παράγοντες σε κάθε περίπτωση –είτε από την απελευθέρωση του εμπορίου εντός της ΕΕ (για τα 10 κράτη μέλη που εντάχθηκαν το 2004), είτε από την ενιαία αγορά (για το Ηνωμένο Βασίλειο), είτε από το ενιαίο νόμισμα (για την Ιρλανδία) ή από την παραγωγικότητα της εργασίας (για τη Φινλανδία, τη Σουηδία και την Αυστρία)– το γενικό συμπέρασμα ήταν ότι τα εθνικά εισοδήματα ήταν ήδη κατά μέσο όρο 12% υψηλότερα σε αυτές τις χώρες από ό,τι θα ήταν υπό διαφορετικές συνθήκες, ως αποτέλεσμα της προσχώρησης και της οικονομικής ολοκλήρωσης που αυτή συνεπαγόταν. Η μελέτη τους κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι αυτά τα οφέλη είναι, γενικά, μόνιμα και τείνουν να αυξάνονται με το πέρασμα του χρόνου.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), από την πλευρά της, ανέλαβε μια συστηματική ανάλυση του αντίκτυπου των δανειοληπτικών και δανειοδοτικών δραστηριοτήτων της στο ΑΕΠ της ΕΕ, το οποίο υπολογίζει ότι έως το 2020 θα είναι κατά 2,3 % υψηλότερο από ό,τι θα ήταν εάν δεν είχε προχωρήσει σε αυτές τις δραστηριότητες, με τις συναλλαγές του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) να αντιστοιχούν στο 0,7% του εν λόγω 2,3 %. Επίσης, σύμφωνα με το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η πολιτική συνοχής της ΕΕ κατά την περίοδο 2007-15 συνέβαλε στην αύξηση του συνολικού ΑΕΠ της Ένωσης κατά 0,7 %, με τον μέσο όρο να ανέρχεται περίπου στο 2,7 % στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες της Ένωσης.

Anthony Teasdale

Γενικός Διευθυντής

Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (EPRS).

Απρίλιος 2019.

Περίληψη των δυνητικών οικονομικών οφελών σε 50 τομείς πολιτικής της ΕΕ

1) Κλασσική ενιαία αγορά (713 δισεκατομμύρια EUR)

- Ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς αγαθών (183 δισεκατομμύρια EUR)
- Ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς υπηρεσιών (297 δισεκατομμύρια EUR)
- Διασφάλιση των δικαιωμάτων των καταναλωτών (58 δισεκατομμύρια EUR)
- Προώθηση της συνεργατικής οικονομίας (50 δισεκατομμύρια EUR)
- Αντιμετώπιση της εταιρικής φοροαποφυγής (85 δισεκατομμύρια EUR)
- Καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας (40 δισεκατομμύρια EUR)

- **Ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς αγαθών:** Η ενιαία αγορά αγαθών βρίσκεται στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής ενιαίας αγοράς και έχει καθοριστική σημασία για αυτή καθώς έχει ήδη ενισχύσει σημαντικά το ΑΕΠ της ΕΕ — περίπου 6% έως 8% σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις — σε διάρκεια 30 ετών, από την έναρξη του προγράμματος της ενιαίας αγοράς το 1985. Το εμπόριο αγαθών αντιστοιχεί σήμερα περίπου στο ένα τέταρτο του ΑΕΠ της ΕΕ και στα τρία τέταρτα του ενδοενοσιακού εμπορίου. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, το ποσοστό αυτό είναι περίπου κατά 60% υψηλότερο από ό,τι εάν δεν υπήρχε η ενιαία αγορά και η τελωνειακή ένωση. Η έρευνα του ΕΚ δείχνει ότι περαιτέρω δράση στον συγκεκριμένο τομέα — είτε με τη συνεχή έγκριση εναρμονισμένων κανόνων για τα προϊόντα, την ευρύτερη εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης (όπου δεν υπάρχουν τέτοιοι κανόνες), τη βελτίωση της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και της εφαρμογής της υφιστάμενης νομοθεσίας της ΕΕ, ή/και την επιτάχυνση των διορθωτικών μέτρων για τη μη εφαρμογή των κανόνων αυτών — θα μπορούσε να τονώσει την οικονομία της ΕΕ κατά 1,2% έως 1,7% του ΑΕΠ της ΕΕ, ή **κατά 183 - 269 δισεκατομμύρια EUR**. Μελέτες από άλλους οργανισμούς κάνουν λόγο για 0,2% - 4,7% του ΑΕΠ της ΕΕ. Η πιθανότητα να υπάρξει περαιτέρω πρόοδος επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι το ενδοενοσιακό εμπόριο αγαθών, ήτοι περίπου το 25% του ΑΕΠ, εξακολουθεί να είναι σημαντικά χαμηλότερο από εκείνο που διαπιστώθηκε σε μια συγκριτικά ενοποιημένη ηπειρωτική αγορά, πιο συγκεκριμένα στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου αντιπροσωπεύει περίπου το 40% της οικονομίας.
- **Ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς υπηρεσιών:** Οι υπηρεσίες αντιπροσωπεύουν τα τρία τέταρτα του ΑΕΠ της ΕΕ και τις 9 από τις 10 νέες θέσεις απασχόλησης που δημιουργούνται στην οικονομία. Ωστόσο, το ποσοστό των υπηρεσιών στο ενδοενοσιακό εμπόριο εξακολουθεί να βρίσκεται απροσδόκητα χαμηλά, φτάνοντας μόλις το 20% περίπου. Σημειώθηκε πρόοδος χάρη στην ευρωπαϊκή οδηγία για τις υπηρεσίες, το 2006, η οποία θέσπισε το πλαίσιο για μια ενιαία αγορά που καλύπτει τα 2/3 των υπηρεσιών εντός της Ένωσης. Ωστόσο, εξακολουθούν να ισχύουν εθνικοί κανονισμοί σε πολλούς τομείς και ο βαθμός ανοίγματος των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό, περιορίζοντας τις επιλογές των καταναλωτών και διατηρώντας ορισμένες τιμές υψηλότερες απ' ό,τι θα ήταν διαφορετικά. Από την ανάλυση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προκύπτει ότι τα δύο τρίτα των μακροπρόθεσμων οφελών από την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς στον τομέα των υπηρεσιών δεν έχουν ακόμη υλοποιηθεί. Σύμφωνα με την έρευνα του ΕΚ το μη πραγματοποιηθέν δυνητικό όφελος ανέρχεται στα **297 δισεκατομμύρια EUR**, ήτοι στο 2% του ΑΕΠ της ΕΕ. Από παράλληλη έρευνα προκύπτει

κέρδος μεταξύ 0,6% και 5,6 % του ΑΕΠ της ΕΕ, ανάλογα με το τι περιλαμβάνει ο ορισμός των υπηρεσιών.

- **Διασφάλιση των δικαιωμάτων των καταναλωτών:** Οι Ευρωπαίοι πολίτες έχουν ορισμένα δικαιώματα όσον αφορά την προστασία των καταναλωτών, τα οποία δεν είναι πάντοτε σαφή και εφαρμόσιμα στην πράξη. Οι καταναλωτές πρέπει να γνωρίζουν ότι προστατεύονται επαρκώς πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την ολοκλήρωση των συμβάσεων τους με επιχειρήσεις, προκειμένου η ενιαία αγορά να λειτουργεί με θεμιτό και αποτελεσματικό τρόπο. Η διεύρυνση και η ορθότερη εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας της ΕΕ, όπως είναι η οδηγία για την καταναλωτική πίστη, συμπεριλαμβανομένης της εξάλειψης ορισμένων κακών πρακτικών — για παράδειγμα όταν οι καταναλωτές αγοράζουν εμπορικές εγγυήσεις τις οποίες δικαιούνται ήδη εκ του νόμου — θα οδηγούσε σε μεγαλύτερη ασφάλεια, πιο θεμιτό ανταγωνισμό και χαμηλότερο κόστος συμμόρφωσης και αντιδικίας. Η έρευνα του ΕΚ έχει υπολογίσει τα δυνητικά οφέλη ως προς την αποτελεσματικότητα σε περίπου **58 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως από μια περιορισμένη σειρά μέτρων στον τομέα αυτό, ενώ μια πρόσφατη μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δείχνει ότι οι ζημιές για τους καταναλωτές σε έξι αγορές, είτε σε άμεσες δαπάνες είτε σε χρόνο που σπαταλούν, κυμαίνεται μεταξύ 20 και 58 δισεκατομμυρίων EUR ετησίως.
- **Πρώθηση της συνεργατικής οικονομίας:** Η συνεργατική οικονομία αναπτύσσεται ταχύτατα και θέτει υπό αμφισβήτηση επιχειρηματικά μοντέλα σε διάφορους τομείς της οικονομίας. Βασίζεται σε συνεργατικές πλατφόρμες που δημιουργούν μια ανοιχτή αγορά για την προσωρινή χρήση αγαθών και υπηρεσιών που συχνά παρέχονται από ιδιώτες. Στην έρευνά του, το ΕΚ εκτιμά ότι τα μακροπρόθεσμα δυνητικά οικονομικά οφέλη από τη βελτίωση της φορολογίας και της ρυθμιστικής πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ στον τομέα αυτό ανέρχονται σε περίπου **50 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως, βάσει, για παράδειγμα, της σαφέστερης και συνεκτικότερης εφαρμογής της πολιτικής ανταγωνισμού, της φορολογικής νομοθεσίας και της ρύθμισης της αγοράς εργασίας και των συνθηκών εργασίας.
- **Αντιμετώπιση της εταιρικής φοροαποφυγής:** Οι πρόσφατες αποκαλύψεις σχετικά με τα έγγραφα του Παναμά και τα Lux Leaks έχουν τονίσει την ανάγκη η ΕΕ και τα κράτη μέλη της να δώσουν μεγαλύτερη προτεραιότητα στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής και του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού και να ενισχύσουν τη συνεργασία τους αλλά και τη διαφάνεια σε αυτούς τους τομείς, ιδίως διασφαλίζοντας ότι καταβάλλονται εταιρικοί φόροι όταν δημιουργείται αξία. Η απώλεια φορολογικών εσόδων για την ΕΕ ως αποτέλεσμα της μετατόπισης κερδών, του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού από τις εταιρίες και της μη αποδοτικής ρύθμισης του κόστους θα μπορούσε να ανέλθει σε 223 - 293 δισεκατομμύρια EUR, ή κατά μέσο όρο 258 δισεκατομμύρια EUR ετησίως, και να στρεβλώσει την κατανομή των πόρων στην οικονομία. Λαμβάνοντας υπόψη τα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί, ακόμη και αν μπορούσε να αποκατασταθεί μόνο το ένα τρίτο των μέσων δυνητικών ζημιών, μέσω περαιτέρω πρωτοβουλιών που υποστηρίζει το Κοινοβούλιο, αυτό και πάλι θα απέφερε πρόσθετα έσοδα ύψους **85 δισεκατομμυρίων EUR** ετησίως στις εθνικές φορολογικές αρχές.
- **Καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας:** Τα διαφυγόντα έσοδα από τη μη συμμόρφωση ή μη είσπραξη του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) στην ΕΕ — το λεγόμενο «έλλειμμα ΦΠΑ» — ανέρχονται σε περίπου 150 δισεκατομμύρια EUR. Το διασυνοριακό εμπόριο απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ και, ως εκ τούτου, παρέχει «παραθυράκι» στους αδίστακτους επιχειρηματίες που επιβάλλουν ΦΠΑ και στη συνέχεια εξαφανίζονται, χωρίς να καταβάλουν τα χρήματα στις φορολογικές αρχές. Εκτιμάται ότι 40 - 60 δισεκατομμύρια EUR ετησίως από τα διαφυγόντα έσοδα των κρατών μελών λόγω μη καταβολής του ΦΠΑ οφείλονται σε εγκληματικές οργανώσεις και ότι το 2 % των εν λόγω οργανώσεων ευθύνονται για το 80 % της ενδοκοινοτικής απάτης του αφανούς εμπόρου (EAAE). Οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που έχουν και τη στήριξη του ΕΚ, μπορούν να συμβάλλουν στη μείωση των περιστατικών διασυνοριακής απάτης έως και κατά 80%, ήτοι περίπου **40 δισεκατομμύρια EUR**

ετησίως, καθώς και στην επίτευξη ομαλότερων διασυνοριακών συναλλαγών και χαμηλότερου κόστους για τις επιχειρήσεις και το αγοραστικό κοινό.

2) Ψηφιακή οικονομία (178 δισεκατομμύρια EUR)

- Ολοκλήρωση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς (110 δισεκατομμύρια EUR)
  - Προώθηση της συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο (58 δισεκατομμύρια EUR)
  - Ασφάλεια στον κυβερνοχώρο (10 δισεκατομμύρια EUR)
- **Ολοκλήρωση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς:** Οι εκτιμήσεις για τον δυνητικό μακροπρόθεσμο αντίκτυπο της επιτυχούς ολοκλήρωσης της ψηφιακής ενιαίας αγοράς στο ΑΕΠ της ΕΕ ποικίλλουν, αλλά όλες οι αναλύσεις δείχνουν ότι θα ήταν σημαντικός. Χρησιμοποιώντας διάφορα μοντέλα, το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής και η ΓΔ ECFIN έχουν επανειλημμένα εκτιμήσει ότι τα δυνητικά οφέλη κυμαίνονται από 85 έως 256 δισεκατομμύρια EUR, ήτοι 0,6% έως 1,9 % του ΑΕΠ της ΕΕ, ενώ το McKinsey Global Institute έκανε λόγο για περίπου 375 δισεκατομμύρια EUR ετησίως, και η έρευνα του ΕΚ, το 2014, για 415 δισεκατομμύρια EUR ετησίως. Ο ορισμός και το πεδίο εφαρμογής της ψηφιακής ενιαίας αγοράς, καθώς και η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε ποικίλλουν μεταξύ των εν λόγω μελετών. Μεταξύ των τομέων που συχνά περιλαμβάνονται είναι το ηλεκτρονικό εμπόριο, οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, οι ηλεκτρονικές πληρωμές, η ηλεκτρονική τιμολόγηση, η ηλεκτρονική διακυβέρνηση, το υπολογιστικό νέφος και τα ηλεκτρονικά και εναλλακτικά συστήματα επίλυσης διαφορών. (Η συνδεσιμότητα στο διαδίκτυο δεν περιλαμβάνεται σε όλες τις μελέτες: βλ. παρακάτω). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει έκτοτε καταθέσει νομοθετικές προτάσεις για αρκετούς από τους εν λόγω τομείς, ορισμένες από τις οποίες έχουν εγκριθεί από τους νομοθέτες της ΕΕ. Συνεπώς, για τους σκοπούς της παρούσας ανάλυσης, το υλοποιήσιμο ποσό για την επόμενη δεκαετία εκτιμάται επί του παρόντος σε περίπου **110 δισεκατομμύρια EUR** αλλά εύκολα θα μπορούσε να είναι υψηλότερο.
- **Προώθηση της συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο:** Εκτιμάται ότι η δυνητική μακροπρόθεσμη αύξηση του ΑΕΠ της ΕΕ από τις ενωσιακές πολιτικές για την προώθηση της βελτίωσης της συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο, ιδίως με τη χρήση ασύρματων ευρυζωνικών υπηρεσιών και την ταχύτερη επέκταση σταθερών ευρυζωνικών συνδέσεων, θα ανέλθει σε περίπου 0,8 % του ΑΕΠ, σε διάστημα 30 ετών πλήρους λειτουργίας. Υποθέτοντας ότι θα υπάρξει θετικός αντίκτυπος 0,4 % του ΑΕΠ την επόμενη δεκαετία, τα οφέλη για την ευρωπαϊκή οικονομία θα μπορούσαν να ανέλθουν στα **58 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως.
- **Ασφάλεια στον κυβερνοχώρο:** Η ασφάλεια στον κυβερνοχώρο είναι σημαντική για τη διασφάλιση της απρόσκοπτης και ασφαλούς συμμετοχής των πολιτών σε πολλές πτυχές της ψηφιακής εποχής. Σύμφωνα με σφυγμομετρήσεις της κοινής γνώμης, περίπου το 87% των Ευρωπαίων θεωρούν ότι το έγκλημα στον κυβερνοχώρο αποτελεί σημαντική πρόκληση ενώ το 2016 το 80% των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων αντιμετώπισε τουλάχιστον ένα περιστατικό σχετικά με την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο. Η επικαιροποίηση του υφιστάμενου νομικού και πολιτικού πλαισίου για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο με τον τρόπο που προτείνουν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μπορεί να αποφέρει οφέλη ως προς την αποτελεσματικότητα στην ευρωπαϊκή οικονομία τουλάχιστον **10 δισεκατομμύρια EUR**, με βάση τους υπολογισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

3) Οικονομική και Νομισματική Ένωση (322 δισεκατομμύρια EUR)

- Βελτίωση του συντονισμού των δημοσιονομικών πολιτικών (30 δισεκατομμύρια EUR)
  - Ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης (75 δισεκατομμύρια EUR)
  - Κοινό σύστημα εγγύησης καταθέσεων (5 δισεκατομμύρια EUR)
  - Κοινό σύστημα ασφάλισης έναντι της ανεργίας (17 δισεκατομμύρια EUR)
  - Πιο ολοκληρωμένες κεφαλαιαγορές (137 δισεκατομμύρια EUR)
  - Πανευρωπαϊκό συνταξιοδοτικό προϊόν (58 δισεκατομμύρια EUR)
- **Βελτίωση του συντονισμού των δημοσιονομικών πολιτικών:** Εάν δεν υπάρξει αποτελεσματικός συντονισμός των εθνικών δημοσιονομικών πολιτικών, μπορεί να συνεχίσουν να υπάρχουν σημαντικές αρνητικές δευτερογενείς επιπτώσεις μεταξύ των κρατών μελών που συμμετέχουν στην Οικονομική Νομισματική Ένωση (ONE), αλλά και ευρύτερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η βελτίωση του δημοσιονομικού συντονισμού αυξάνει τη βιωσιμότητα και την ανθεκτικότητα των κρατών μελών, καθώς και την μεταξύ τους εμπιστοσύνη και αλληλεγγύη, ενώ αναμένεται να έχει αντικυκλικό αποτέλεσμα, επιτρέποντας μεγαλύτερο περιθώριο ελιγμών για τις χώρες που αντιμετωπίζουν σημαντικές απώλειες εκροών σε οποιαδήποτε ύφεση. Η έρευνα του ΕΚ δείχνει ότι τα ετήσια δυνητικά οφέλη ως προς την αποδοτικότητα, χάρη στη βελτίωση του συντονισμού της δημοσιονομικής πολιτικής εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα μπορούσε να ανέλθει σε περίπου **30 δισεκατομμύρια EUR** σε ετήσια βάση.
- **Ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης:** Σκοπός της τραπεζικής ένωσης της ΕΕ είναι η διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ευρώπη, συγκεκριμένα με τη διάρρηξη του φαύλου κύκλου μεταξύ των τραπεζών και του κόστους του κρατικού δανεισμού. Συμβάλλει επίσης στη μείωση του σημερινού κατακερματισμού των ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών αγορών, μέσω της προώθησης ενός ενιαίου πλαισίου για την εποπτεία, την πρόληψη και την εξυγίανση. Με βάση το ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων, έχουν πλέον τεθεί σε εφαρμογή δύο βασικά δομικά στοιχεία για τη δημιουργία μιας αποτελεσματικής τραπεζικής ένωσης: ο ενιαίος εποπτικός μηχανισμός και ο ενιαίος μηχανισμός εξυγίανσης. Λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο που έχει σημειωθεί, η έρευνα του ΕΚ θεωρεί ότι μπορεί να ακόμη να προκύψουν περίπου **75 δισεκατομμύρια EUR** δυνητικών οφελών (ήτοι περίπου το 0,5 % του ΑΕΠ της ΕΕ). Από άλλες έρευνες προκύπτει ότι η ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης θα αποφέρει καθαρά μακροοικονομικά οφέλη μεταξύ 35 και 130 δισεκατομμυρίων EUR ετησίως.
- **Κοινό σύστημα εγγύησης καταθέσεων:** Παρόλο που έχουν θεσπιστεί εθνικά συστήματα εγγύησης καταθέσεων (ΣΕΚ), τα οποία προστατεύουν τις καταθέσεις έως και 100,000 EUR, εν τούτοις δεν υποστηρίζονται από ένα κοινό ευρωπαϊκό σύστημα. Ένα κοινό σύστημα εγγύησης καταθέσεων, το οποίο θα λάβει τη μορφή ευρωπαϊκού συστήματος ασφάλισης καταθέσεων (ΕΣΑΚ), θα παράσχει ισχυρότερο και πιο ομοιόμορφο επίπεδο ασφαλιστικής κάλυψης σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ και θα ενισχύσει τα αντίστοιχα εθνικά συστήματα σε περιπτώσεις ισχυρών κλυδωνισμών σε τοπικό επίπεδο. Σύμφωνα με έρευνες του ΕΚ, το μέσο ετήσιο κόστος της μη ύπαρξης ενός ΕΣΑΚ, λαμβανομένης υπόψη της πιθανής μειωμένης φυγής των καταθέσεων από τράπεζες της ΕΕ σε περίπτωση σοβαρής κρίσης του δημοσίου χρέους ή χρηματοπιστωτικής κρίσης, ανέρχεται σε περίπου **5 δισεκατομμύρια EUR** σε ετήσια βάση.
- **Πιο ολοκληρωμένες κεφαλαιαγορές:** Η ΕΕ βαδίζει προς την οικοδόμηση μιας πιο ολοκληρωμένης ένωσης κεφαλαιαγορών, με στόχο την αύξηση των εναλλακτικών δυνατοτήτων δανειοδότησης των επιχειρήσεων, ιδίως των νεοφυών επιχειρήσεων και των ΜΜΕ. Ωστόσο, περίπου το 75% των εταιρειών εξακολουθούν να βασίζονται σε τράπεζες για εξωτερική χρηματοδότηση. Μια πιο ολοκληρωμένη κεφαλαιαγορά θα επέτρεπε καλύτερη πρόσβαση στις χρηματιστηριακές αγορές, με τους επενδυτές να αντιμετωπίζουν λιγότερους φραγμούς όταν επενδύουν σε άλλες χώρες της ΕΕ. Επίσης τα νοικοκυριά στην ΕΕ θα μπορούσαν αξιοποιήσουν

στο έπακρο τις αποταμιεύσεις τους και θα είχαν περισσότερες ευκαιρίες να επενδύσουν. Ως εκ τούτου, η ΕΕ θα μπορούσε να βελτιώσει το μέσο όρο των δυνητικών αναπτυξιακών επιδόσεων της και το κεφάλαιο θα μπορούσε να προσανατολιστεί πιο εύκολα προς πιο παραγωγικές και καινοτόμες επενδύσεις. Η βελτίωση της ολοκλήρωσης και της ανάπτυξης των κεφαλαιαγορών θα λειτουργούσε συμπληρωματικά στην τραπεζική ένωση, δεδομένου ότι και οι δύο διευκολύνουν την οικονομική προσαρμογή και συμβάλλουν στην αύξηση της οικονομικής ανθεκτικότητας. Η έρευνα του ΕΚ εκτιμά ότι τα δυνητικά οφέλη από τις πλήρως ολοκληρωμένες και αποτελεσματικότερα ρυθμιζόμενες κεφαλαιαγορές της ΕΕ θα μπορούσαν να ανέρχονται σε **137 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως.

- **Κοινό σύστημα ελάχιστης ασφάλισης έναντι της ανεργίας:** Η δημιουργία ενός κοινού συστήματος ελάχιστης ασφάλισης έναντι της ανεργίας για τη ζώνη του ευρώ θα μπορούσε να λειτουργήσει σαν αυτόματος μοχλός σταθεροποίησης στη διάρκεια τυχόν μελλοντικών περιόδων σοβαρής ύφεσης. Η έρευνα του ΕΚ δείχνει ότι ένα τέτοιο σύστημα, αν είχε χρησιμοποιηθεί κατά τη διάρκεια της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008, θα είχε σταθεροποιήσει το εισόδημα των νοικοκυριών μέσω μιας στοχευμένης αναθέρμανσης της οικονομίας και θα είχε μετριάσει τη μείωση του ΑΕΠ στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ που επλήγησαν περισσότερο, κατά περίπου 71 δισεκατομμύρια EUR σε διάστημα 4 ετών, ποσό που ισοδυναμεί με περίπου **17 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως.
- **Πανευρωπαϊκό συνταξιοδοτικό προϊόν:** Τα συνταξιοδοτικά συστήματα, και ιδίως τα δημόσια συνταξιοδοτικά συστήματα, έχουν διασφαλίσει την προστασία της πλειοψηφίας των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας από τον κίνδυνο της φτώχειας στην πλειονότητα των χωρών της ΕΕ. Σήμερα, τα άτομα ηλικίας 65 ετών έχουν προσδόκιμο ζωής άλλα 20 χρόνια. Για αυτό και για άλλους λόγους, τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν τη δημιουργία ιδιωτικής συνταξιοδοτικής αποταμίευσης ως έναν τρόπο μείωσης του βάρους που επιφέρει η γήρανση του πληθυσμού στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και ως συμπλήρωμα στις δημόσιες συνταξιοδοτικές παροχές. Ένα πανευρωπαϊκό συνταξιοδοτικό προϊόν (ΠΕΣΠ) θα μπορούσε να αποτελέσει ένα χρήσιμο συμπλήρωμα, ιδίως για τους νέους και τους αυτοαπασχολούμενους, και κυρίως στα κράτη μέλη με λιγότερο ανεπτυγμένα επαγγελματικά ή/και ιδιωτικά συνταξιοδοτικά συστήματα. Εκτιμάται ότι, έως το 2030, η εισαγωγή ενός ΠΕΣΠ θα μπορούσε να συνεισφέρει περίπου το ήμισυ στην ανάπτυξη της αγοράς ατομικών συντάξεων στην ΕΕ, η οποία ανέρχεται σε περίπου 700 δισεκατομμύρια EUR ή **58 δισεκατομμύρια EUR** κατά μέσο όρο ετησίως.

4) Περιβάλλον, ενέργεια και έρευνα (502 δισεκατομμύρια EUR)

- Κλιματική αλλαγή (υπό αξιολόγηση)
  - Ενίσχυση της νομοθεσίας για τα ύδατα (25 δισεκατομμύρια EUR)
  - Πιο ολοκληρωμένη αγορά ενέργειας με μεγαλύτερη ενεργειακή απόδοση (231 δισεκατομμύρια EUR)
  - Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας (40 δισεκατομμύρια EUR)
  - Ρομποτική και τεχνητή νοημοσύνη (206 δισεκατομμύρια EUR)
- **Κλιματική αλλαγή:** Μόνο στην Ευρώπη, οι συνολικές οικονομικές ζημιές που προκλήθηκαν από ακραία καιρικά φαινόμενα και άλλες εξελίξεις που σχετίζονται με το κλίμα, από το 1980 και έπειτα, εικάζεται ότι υπερέβησαν τα 436 δισεκατομμύρια EUR. Πρόσφατες — αν και όχι εξαντλητικές — έρευνες για το κόστος της κλιματικής αλλαγής δείχνουν ότι τα δυνητικά οφέλη για την οικονομία της ΕΕ, από τις πολιτικές μετριασμού που σχεδιάζονται επί του παρόντος, θα ανέρχονται στα **160 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως. Αυτό αντιστοιχεί σε πρόσθετη απώλεια

ευημερίας για τους καταναλωτές, εάν τυχόν η θερμοκρασία αυξηθεί παγκοσμίως περισσότερο από δύο βαθμούς Κελσίου έως το τέλος του αιώνα, και εάν δεν επιτευχθούν οι στόχοι της ΕΕ για το κλίμα, με την υποστήριξη του ΕΚ και άλλων θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Αυτά τα αριθμητικά στοιχεία δεν περιλαμβάνονται στην τρέχουσα καταγραφή του κόστους από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης, διότι σχετίζονται με το κόστος της μη επίτευξης μιας καθιερωμένης πολιτικής της ΕΕ και μετρούνται για πολύ μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από κάθε άλλη υπό εξέταση πολιτική. Ωστόσο, αξιολογούνται ενεργά και τονίζουν με έμφαση την προστιθέμενη αξία μιας συνεκτικής δράση σε επίπεδο ΕΕ σε αυτόν τον τομέα πολιτικής για τους Ευρωπαίους πολίτες.

- **Ενίσχυση της νομοθεσίας για τα ύδατα:** Η αποτελεσματική χρήση και διαχείριση των υδάτων έχει πρωταρχική σημασία για μια αποτελεσματική και περιβαλλοντικά βιώσιμη οικονομία. Ωστόσο, οι ανεπαρκείς επενδύσεις στον τομέα και το ελλιπές κανονιστικό καθεστώς συνεπάγονται κινδύνους για τους πολίτες και συνεχιζόμενα προβλήματα όσον αφορά τις υποδομές ύδρευσης, την καθαριότητα και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας. Η έρευνα του ΕΚ δείχνει ότι η στοχευμένη δράση της ΕΕ σε τέσσερις ειδικούς τομείς — την αποκατάσταση των κοιτών πλημμυρών, τη μείωση των υπολειμμάτων φαρμάκων στα αστικά λύματα, την προώθηση της χρήσης αποδοτικότερων συστημάτων επεξεργασίας λυμάτων και την αύξηση της υδρομέτρησης — θα μπορούσε να αποφέρει όφελος ως προς την αποτελεσματικότητα περίπου **25 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως στην ευρωπαϊκή οικονομία.
- **Πιο ολοκληρωμένη αγορά ενέργειας με μεγαλύτερη ενεργειακή απόδοση:** Παρά τη σημαντική πρόοδο που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια, υπάρχει ακόμη περιθώριο για την υλοποίηση μιας πλήρως ολοκληρωμένης αγοράς ενέργειας στην ΕΕ, δεδομένου ότι η έλλειψη συντονισμού και διάφοροι ρυθμιστικοί φραγμοί εξακολουθούν να περιορίζουν τον ανταγωνισμό. Ως εκ τούτου, πολλοί καταναλωτές εξακολουθούν να έχουν περιορισμένες επιλογές προμηθευτών και στερούνται τα οφέλη από τη μείωση των τιμών ενέργειας. Τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να συμμετέχουν πλήρως στην ενεργειακή μετάβαση, να διαχειρίζονται την κατανάλωσή τους και ταυτόχρονα να επωφελούνται από την εισαγωγή έξυπνης τεχνολογίας διαχείρισης της ζήτησης και από ενημέρωση που χαρακτηρίζεται από διαφάνεια. Τέλος, οι επενδύσεις για την αποδοτικότερη χρήση της ενέργειας θα ενισχύσουν το ΑΕΠ της ΕΕ, συμβάλλοντας παράλληλα στη μείωση των λογαριασμών ενέργειας στην Ευρώπη, θα αυξήσουν την ασφάλεια εφοδιασμού και θα συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος. Βάση των ερευνών του ΕΚ και άλλων φορέων, είναι εύλογο να υποτεθεί ότι μια πιο ολοκληρωμένη αγορά ενέργειας θα μπορούσε να αυξήσει το δυνητικό ΑΕΠ κατά έως και 29 δισεκατομμύρια EUR ετησίως, ενώ η πλήρης εφαρμογή των μέτρων ενεργειακής απόδοσης της ΕΕ θα μπορούσε να αποφέρει πρόσθετα οφέλη ύψους περίπου 202 δισεκατομμυρίων EUR ετησίως. Συνολικά, μια πιο ολοκληρωμένη αγορά με μεγαλύτερη ενεργειακή απόδοση θα μπορούσε να αποφέρει δυνητικά οφέλη έως και **231 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως.
- **Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας:** Η επιτυχής έρευνα και καινοτομία (E & K) είναι καίριας σημασίας για την οικονομική ευημερία και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Μολονότι η ΕΕ αντιπροσωπεύει το ένα πέμπτο των παγκόσμιων επενδύσεων για την έρευνα και την ανάπτυξη (E & A), οι ανταγωνιστές της Ένωσης και οι κύριοι εμπορικοί εταίροι της επενδύουν αναλογικά περισσότερο: το 2015, η δραστηριότητα E & A της Κίνας ξεπέρασε την ΕΕ των 28, με δαπάνες άνω του 2,0 % του ΑΕΠ της, ενώ τα αριθμητικά στοιχεία για τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ιαπωνία είναι ελαφρώς χαμηλότερα και υψηλότερα του 3,0 % αντίστοιχα. Το 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για ένα περισσότερο ανεπτυγμένο πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ. Βάσει των υφιστάμενων πορισμάτων και με τη χρήση διαφόρων μακροοικονομικών προσομοιώσεων, το προτεινόμενο πρόγραμμα θα μπορούσε να επιτύχει δυνητικά οφέλη ως προς την αποτελεσματικότητα έως και **40 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως.
- **Ρομποτική και τεχνητή νοημοσύνη:** Η ανάπτυξη της ρομποτικής και της τεχνητής νοημοσύνης (AI) προσφέρει τεράστιες οικονομικές δυνατότητες για την ΕΕ. Με τις κατάλληλες ρυθμίσεις, μπορούν να έχει θετικό αντίκτυπο στα άτομα αλλά και στην κοινωνία ως σύνολο, βελτιώνοντας

την ποιότητα ζωής, την υγεία και το περιβάλλον και παρέχοντας στους πολίτες νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες που μπορούν να στηρίξουν την οικονομική ανάπτυξη. Εκτιμάται ότι ο παγκόσμιος οικονομικός αντίκτυπος της ανάπτυξης της ρομποτικής και της τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ 2 και 12 τρισεκατομμυρίων EUR έως το 2030. Οι κατάλληλες πολιτικές της ΕΕ για την προώθηση και τη ρύθμιση των νέων αυτών τεχνολογιών θα μπορούσαν να συμβάλουν στην επίτευξη δυνητικών οφελών ως προς την αποτελεσματικότητα, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής οικονομίας, ύψους **206 δισεκατομμυρίων EUR** ετησίως.

5) **Μεταφορές και τουρισμός** (51 δισεκατομμύρια EUR)

- Ενιαίος Ευρωπαϊκός Χώρος Μεταφορών (6 δισεκατομμύρια EUR)
- Ανάπτυξη της τουριστικής πολιτικής (6 δισεκατομμύρια EUR)
- Ενίσχυση των δικαιωμάτων των επιβατών (0,4 δισεκατομμύρια EUR)
- Παραποίηση των δεδομένων των μετρητών διανυθέντων χιλιομέτρων σε οχήματα με κινητήρα (9 δισεκατομμύρια EUR)
- Κανόνες περί ευθύνης και ασφάλισης για τα αυτόνομα οχήματα (30 δισεκατομμύρια EUR)

- **Ενιαίος Ευρωπαϊκός Χώρος Μεταφορών:** Παρά τη σημαντική πρόοδο που σημειώθηκε τα τελευταία 20 έτη όσον αφορά τη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς για τις μεταφορές, ο τομέας εξακολουθεί να πλήττεται από πολλαπλά εμπόδια, τα οποία δημιουργούν σημαντικό πρόσθετο κόστος που επηρεάζει το περιβάλλον, την ασφάλεια, την ανθρώπινη υγεία και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Σύμφωνα με έρευνες του ΕΚ, η εξάλειψη των ανεπαρκειών στον τομέα των μεταφορών μπορεί να αποφέρει ετήσια οφέλη ύψους τουλάχιστον **5,7 δισεκατομμυρίων EUR** για την ευρωπαϊκή οικονομία. Με τον τρόπο αυτό, θα βελτιωθεί η κινητικότητα των πολιτών, θα ενισχυθεί η περιβαλλοντική βιωσιμότητα, θα διασφαλιστεί η καλύτερη συνδεσιμότητα εντός της ΕΕ και η μεγαλύτερη διεθνή ανταγωνιστικότητα.
- **Ανάπτυξη της τουριστικής πολιτικής:** Αν και η ΕΕ αποτελεί τον κορυφαίο τουριστικό προορισμό στον κόσμο — συγκεντρώνοντας περίπου το 40 % των συνολικών τουριστικών επισκέψεων διεθνώς — η τουριστική βιομηχανία της εξακολουθεί να αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις και εμπόδια από τις διάφορες ελλείψεις της αγοράς. Από την έρευνα του ΕΚ προκύπτει ότι μπορούν να επιτευχθούν περαιτέρω οφέλη, ύψους **5,7 - 6,8 δισεκατομμυρίων EUR** ετησίως, εάν βελτιωθούν οι τομείς στους οποίους τα μέτρα σε επίπεδο ΕΕ μπορούν να επιφέρουν δυνητικά οφέλη από πλευράς αποτελεσματικότητας, όπως η προώθηση της ανάπτυξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στον τομέα της εστίασης, με την υποστήριξη ποιοτικών καταλυμάτων.
- **Ενίσχυση των δικαιωμάτων των επιβατών:** Οι επιβάτες της ΕΕ που ταξιδεύουν αεροπορικώς, οδικώς (με λεωφορείο), σιδηροδρομικώς και με πλωτά μέσα (θαλάσσιες και εσωτερικές πλωτές μεταφορές) προστατεύονται με ειδικό νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο είναι σχεδόν μοναδικό στον κόσμο. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν τόσο από νομικής όσο και από πρακτικής απόψεως, όσον αφορά τον σεβασμό και την εκτέλεση αυτών των δικαιωμάτων. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι διαφορές στο επίπεδο προστασίας από τον ένα τρόπο μεταφοράς σε άλλο, οι περιπτώσεις μη εφαρμογής των δικαιωμάτων των επιβατών και η ελλιπής ενημέρωση σχετικά με τα εν λόγω δικαιώματα. Από την έρευνα του ΕΚ προκύπτει ότι το κόστος για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις λόγω της έλλειψης ενοποιημένου πλαισίου για τα δικαιώματα των επιβατών εντός της ΕΕ ανέρχεται τουλάχιστον στα **355 εκατομμύρια EUR** ετησίως.

- **Παραποίηση των δεδομένων των μετρητών διανυθέντων χιλιομέτρων σε οχήματα με κινητήρα:** Έως και το 50 % των μεταχειρισμένων αυτοκινήτων, που αποτελούν αντικείμενο εμπορίας μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, έχουν υποστεί παράνομη παραποίηση των δεδομένων των μετρητών διανυθέντων χιλιομέτρων — (το μέσο που μετρά την απόσταση που διανύει ένα τέτοιο όχημα) — με σκοπό την αύξηση της εμπορικής αξίας του οχήματος. Στα εισαγόμενα αυτοκίνητα παρατηρείται πολύ μεγαλύτερο ποσοστό παραποίησης των μετρητών διανυθέντων χιλιομέτρων, ο δε αριθμός των διανυθέντων χιλιομέτρων είναι επίσης υψηλότερος απ' ό,τι στα αυτοκίνητα που πωλούνται στις εθνικές αγορές. Σύμφωνα με την έρευνα του ΕΚ, το συνολικό οικονομικό κόστος της παραποίησης των μετρητών διανυθέντων χιλιομέτρων στα μεταχειρισμένα αυτοκίνητα, που αποτελούν αντικείμενο διασυννοριακών συναλλαγών στην ΕΕ, ανέρχεται τουλάχιστον σε 1,3 δισεκατομμύρια EUR ετησίως, με πιθανότερο σενάριο η σχετική απάτη να ευθύνεται για οικονομικές ζημιές ύψους **8,8 δισεκατομμυρίων EUR**.
- **Κανόνες περί ευθύνης και ασφάλισης για τα αυτόνομα οχήματα:** Η αυξανόμενη στροφή προς τα συνδεδεμένα και αυτόνομα οχήματα θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας και ενδεχομένως να αποφέρει σημαντικά κοινωνικοοικονομικά οφέλη. Έως το 2050, τα αυτόνομα οχήματα θα μπορούσαν δυνητικά να συνεισφέρουν 17 τρισεκατομμύρια EUR στην ευρωπαϊκή οικονομία. Επικρατεί ως γενική αντίληψη ότι τα αυτόνομα οχήματα θα έχουν τη δυνατότητα να σώζουν ανθρώπινες ζωές, να ελαχιστοποιούν το οικονομικό κόστος των τροχαίων ατυχημάτων, να βελτιώνουν την αστική κινητικότητα, να μειώνουν τη κυκλοφοριακή συμφόρηση και τις αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, να παρέχουν πιο συμμετοχικές μορφές κινητικότητας για τους ηλικιωμένους και τα άτομα με ειδικές ανάγκες, και να αυξάνουν την παραγωγικότητα. Η έρευνα του ΕΚ εκτιμά ότι μια πενταετής επιτάχυνση της διείσδυσης των αυτόνομων οχημάτων στην αγορά μέσω της αποσαφήνισης των κανόνων ευθύνης σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα ενίσχυε την οικονομία κατά **29,6 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως.

6) «Κοινωνική Ευρώπη», απασχόληση και υγεία (142 δισεκατομμύρια EUR)

- Μείωση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων (43 δισεκατομμύρια EUR)
  - Βελτίωση της ενημέρωσης και της παροχής συμβουλών στους εργαζόμενους (12 δισεκατομμύρια EUR)
  - Επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας και ταμεία αλληλασφάλισης (15 δισεκατομμύρια EUR)
  - Αντιμετώπιση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας (72 δισεκατομμύρια EUR)
- **Μείωση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων:** Παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν τα τελευταία χρόνια για να γεφυρωθεί το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων, οι ακαθάριστες ωριαίες αποδοχές των γυναικών στην οικονομία της ΕΕ εξακολουθούν να είναι κατά 16% χαμηλότερες συγκριτικά με αυτές των ανδρών. Αυτό οφείλεται τόσο σε «επιπτώσεις του διαχωρισμού» όσο και σε διακρίσεις στις αμοιβές, αλλά οι συνολικές εισοδηματικές ανισότητες περιλαμβάνουν επίσης το χάσμα στην απασχόληση και στις ώρες εργασίας, με τα διαφυγόντα κέρδη να υπολογίζονται σε 241 έως 379 δισεκατομμύρια EUR ετησίως. Η μείωση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων εξακολουθεί να είναι επιθυμητή, αλλά θα έχει και θετικό αντίκτυπο στην ευρωπαϊκή οικονομία, δεδομένου ότι το μισθολογικό χάσμα μειώνει την οικονομική δυνατότητα, μεταξύ άλλων, εμποδίζοντας τη βέλτιστη κατανομή της εργασίας. Η γεφύρωση του χάσματος θα αυξήσει την παραγωγικότητα και την ικανοποίηση από την εργασία, και θα μειώσει την εναλλαγή του προσωπικού στις θέσεις εργασίας και τις δικαστικές και μη διαφορές. Σύμφωνα με έρευνες του ΕΚ, η μείωση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των

φύλων αυξάνει το μέγεθος της οικονομίας κατά 0,14 %. Συνεπώς, ακόμη και αν η δράση της ΕΕ για διαφάνεια των αμοιβών και βελτίωση της πρόσβασης σε διάφορες μορφές άδειας και ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας επρόκειτο να μειώσει το μισθολογικό χάσμα μόνο κατά 2,0 %, το ΑΕΠ της ΕΕ θα αυξανόταν κατά 0,28 %, δηλαδή κατά **43 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως.

- **Βελτίωση της ενημέρωσης και της παροχής συμβουλών στους εργαζόμενους:** Οι εργαζόμενοι όχι μόνο έχουν δικαίωμα να ενημερώνονται δεόντως, σύμφωνα με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, αλλά και η ίδια η διαδικασία ενημέρωσης μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στην οικονομία, ιδίως σε περιόδους απολύσεων, δεδομένου ότι έχει αποδειχτεί ότι μια εκ των προτέρων ειδοποίηση, ιδίως σε συνδυασμό με την παροχή βοήθειας για την αναζήτηση εργασίας και την επιμόρφωση, προάγει την επιτυχή επανένταξη. Η έρευνα του ΕΚ, σχετικά με το κόστος και τα οφέλη των πιθανών βελτιώσεων στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ, εκτιμά τα δυνητικά οφέλη ως προς την αποτελεσματικότητα σε περίπου **12 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως, ιδίως με τη μείωση του αριθμού των απολύσεων (κατά περίπου 22 %), των περιστατικών εργατικών συγκρούσεων και της σοβαρότητας αυτών, των «ποσοστών παραίτησης των εργαζομένων» και του κόστους υγείας, καθώς και με την αύξηση της πιθανότητας να βρουν οι εργαζόμενοι νέες θέσεις εργασίας.
- **Αντιμετώπιση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας:** Η υγεία ή/και η δυνατότητα των ατόμων να ζουν μια καλή ζωή όταν είναι ασθενής, είναι ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα για κάθε άνθρωπο. Αν και η ΕΕ έχει μόνο υποστηρικτική αρμοδιότητα στον τομέα της πολιτικής για την υγεία, η πρόσβαση στη διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη και ο καλύτερος συντονισμός και η προώθηση των βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών μπορούν να αποφέρουν σημαντικά οφέλη. Βάσει των αναλύσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και άλλων φορέων όσον αφορά το κόστος των μεγάλων ανισοτήτων σε θέματα υγείας, τόσο μεταξύ όσο και εντός των κρατών μελών της ΕΕ, που έχουν ως αποτέλεσμα μια κακή κατάσταση της υγείας αρκετών κοινωνικών ομάδων ή σε ορισμένες περιοχές, θα μπορούσε να υπάρξει, από μια πιο αποτελεσματική δράση στον τομέα αυτό, ένα δυνητικό όφελος για την ευρωπαϊκή οικονομία έως **72 δισεκατομμύρια EUR ετησίως**. Η διάσταση της υγείας θα μπορούσε να ενταχθεί και σε άλλες πολιτικές της ΕΕ — όπως η μεγαλύτερη χρήση των υφιστάμενων διαρθρωτικών ταμείων για τη στήριξη έργων τα οποία συμβάλλουν στη βελτίωση των υποδομών υγείας, στην αύξηση της έρευνας και της κατάρτισης στον τομέα της υγείας, στην υγιέστερη διαβίωση και στην προώθηση της «ενεργού γήρανσης».
- **Επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας και ταμεία αλληλασφάλισης:** Υπάρχουν δύο εκατομμύρια επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας εντός της ΕΕ, οι οποίες απασχολούν πάνω από 14 εκατομμύρια άτομα. Έχουν ευρύ φάσμα νομικών μορφών — ιδρύματα, συνεταιρισμοί, αλληλασφαλιστικές εταιρείες, ενώσεις ή εταιρίες — και επί του παρόντος δεν υφίσταται ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο που θα τις βοηθήσει να επωφεληθούν πλήρως από την ενιαία αγορά. Μια πιο συντονισμένη προσέγγιση της ΕΕ θα δημιουργούσε οικονομική και κοινωνική προστιθέμενη αξία, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης των οικονομιών κλίμακας μέσω της πρόσβασης σε μια ευρύτερη αγορά, μείωση του κόστους των συναλλαγών και της επιβολής, μεγαλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση και δημόσιες συμβάσεις, και ενδεχομένως μεγαλύτερη προβολή και ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών. Η ιδέα ενός ευρωπαϊκού ταμείου αλληλασφάλισης ή ενός ευρωπαϊκού ιδρύματος και ενός συστήματος πιστοποίησης της ΕΕ θα διευκόλυνε το έργο των εν λόγω επιχειρήσεων. Στην περίπτωση δημιουργίας ενός συστήματος πιστοποίησης, το να φέρουν ένα «σήμα ευρωπαϊκής κοινωνικής οικονομίας» θα μπορούσε να τους προσφέρει την ευκαιρία να ξεχωρίζουν από άλλες επιχειρήσεις, χωρίς να πρέπει να εγγραφούν χωριστά σε κάθε κράτος μέλος, παρέχοντάς τους ταυτόχρονα τη δυνατότητα να επιλέγουν τη νομική μορφή με την οποία προτιμούν να εκτελούν τις δραστηριότητές τους. Από την έρευνα του ΕΚ προκύπτει ότι, ακόμη και αν η δράση αυτή θα

μπορούσε να δώσει ώθηση στον τομέα μόνο κατά 2,0 %, αυτό θα αντιστοιχούσε σε κέρδος περίπου **15 δισεκατομμυρίων EUR** ετησίως.

7) «Ευρώπη των πολιτών» (58 δισεκατομμύρια EUR)

- Ελεύθερη κυκλοφορία των οικονομικά ενεργών πολιτών της ΕΕ (53 δισεκατομμύρια EUR)
- Δημιουργικότητα και πολιτιστική πολυμορφία (0,5 δισεκατομμύρια EUR)
- Διασυνοριακές εθελοντικές δραστηριότητες (0,6 δισεκατομμύρια EUR)
- Προστασία των παιδιών, της οικογένειας και των περιουσιακών σχέσεων (0,6 δισεκατομμύρια EUR)
- Ίδρυση και κινητικότητα εταιριών (0,26 δισεκατομμύρια EUR)
- Δικαστική συνεργασία και επίλυση διαφορών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (4 δισεκατομμύρια EUR)
- Νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με τη διοικητική διαδικασία (0,02 δισεκατομμύρια EUR)

- **Ελεύθερη κυκλοφορία των οικονομικά ενεργών πολιτών της ΕΕ:** Οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να αναζητούν εργασία σε άλλη χώρα της ΕΕ, να ζουν στην εν λόγω χώρα και να έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας της. Οφείλουν να καταβάλλουν φόρους και να συμβάλλουν στην κοινωνική ασφάλιση, αλλά απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα με τους ημεδαπούς. Εκτιμάται ότι το 2017 επιτεύχθηκε αύξηση του ΑΕΠ κατά 106 δισεκατομμύρια EUR χάρη στην ελεύθερη κυκλοφορία στις κυριότερες χώρες προορισμού. Εάν συνεχιστούν οι τάσεις με τον σημερινό ρυθμό — όπου ο αριθμός των πολιτών της ΕΕ σε ηλικία εργασίας που απασχολούνται και διαμένουν σε άλλο κράτος μέλος αυξήθηκε από 2,5% σε 3,8 % τη δεκαετία 2007-2017 — η συνεχιζόμενη χρήση της ελεύθερης κυκλοφορίας θα είχε ως αποτέλεσμα το 5,4 % των ατόμων αυτών ή περίπου 12 εκατομμύρια άτομα να ενταχθούν στην κατηγορία αυτή έως το 2027. Από την έρευνα του ΕΚ προκύπτει ότι μια τέτοια αύξηση θα αντιστοιχούσε σε περίπου **53 δισεκατομμύρια EUR** για την οικονομία της ΕΕ ετησίως, σε σταθερές τιμές. Το ποσό θα είναι σημαντικά υψηλότερο εάν ληφθούν υπόψη οι διασυνοριακοί εργαζόμενοι, οι αποσπασμένοι εργαζόμενοι, τα εμβάσματα και ο αντίκτυπος στα δημόσια έσοδα.
- **Δημιουργικότητα και πολιτιστική πολυμορφία:** Ο πολιτισμός είναι ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα της Ευρώπης, με το 80 % των πολιτών να θεωρεί ότι η πολυμορφία του πολιτισμού της Ευρώπης την κάνει να ξεχωρίζει και της δίνει ιδιαίτερη αξία. Οι τομείς του πολιτισμού και της δημιουργίας αποτελούν επίσης κινητήριες δυνάμεις της καινοτομίας, παράγοντας πάνω από 500 δισεκατομμύρια EUR ετησίως και απασχολώντας το 7,5 % του εργατικού δυναμικού της Ευρώπης. Μεταξύ των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν είναι η ψηφιοποίηση, ο κατακερματισμός των αγορών, η περιορισμένη κυκλοφορία έργων και οι φραγμοί στην πρόσβαση σε δανειοδότηση και ίδια κεφάλαια, ιδίως λόγω της δυσκολίας αποτίμησης των άυλων περιουσιακών στοιχείων και της επικράτησης των πολύ μικρών επιχειρήσεων στον τομέα. Έρευνες δείχνουν ότι το δυνητικό κέρδος του ΑΕΠ θα μπορούσε να ανέλθει σε **494 εκατομμύρια EUR** ετησίως, αν το χρηματοδοτικό κενό στον τομέα μειωνόταν κατά 25%, με τη θέσπιση νέων χρηματοδοτικών μέσων και την περαιτέρω ανάπτυξη των υφιστάμενων, δηλαδή με ευκολότερη πρόσβαση σε ίδια κεφάλαια και συγχρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης «επιχειρηματικών αγγέλων» (business angels) και συμμετοχικής χρηματοδότησης (crowdfunding).
- **Διασυνοριακές εθελοντικές δραστηριότητες:** Ο εθελοντισμός — που προσφέρεται ελεύθερα από οποιονδήποτε, κατά κύριο λόγο σε ΜΚΟ για μη κερδοσκοπικό σκοπό — προσφέρει πολλά οφέλη, τόσο για τους εθελοντές όσο και για τους τομείς και τις τοπικές κοινότητες που βοηθούν. Ωστόσο, μια σειρά κανονιστικών και οικονομικών επιβαρύνσεων έχουν παραδοσιακά αποτρέψει, ιδίως τους νέους, να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους εθελοντικά. Σε αυτές περιλαμβάνονται για παράδειγμα η έλλειψη νομικής αναγνώρισης σε διασυνοριακό επίπεδο, η

παρεμπόδιση της πρόσβασης σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης και το γεγονός ότι οι δεξιότητες που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του εθελοντισμού δεν αναγνωρίζονται γενικώς. Η έρευνα του ΕΚ έχει υπολογίσει το κόστος των εν λόγω εμποδίων σε περίπου **65 εκατομμύρια EUR** ετησίως. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι 50 000 συμμετέχοντες κάθε χρόνο στο νέο Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης, με πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα περίπου τέσσερις φορές, θα μπορούσαν να ενισχύσουν την οικονομία κατά 810 εκατομμύρια EUR ετησίως.

- **Προστασία των παιδιών, της οικογένειας και των περιουσιακών σχέσεων:** Ο αριθμός των διεθνών ζευγαριών και οικογενειών εντός της ΕΕ εξακολουθεί να αυξάνεται, καθώς όλο και περισσότερα άτομα ασκούν το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας. Η έρευνα του ΕΚ δείχνει ότι τα υφιστάμενα κενά και οι ασυνέπειες στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την προστασία των παιδιών, των οικογενειακών σχέσεων και των περιουσιακών σχέσεων σε διασυνοριακές περιπτώσεις δημιουργούν ετήσιες δαπάνες ύψους περίπου **619 εκατομμυρίων EUR**. Το κόστος αυτό οφείλεται κυρίως στις αποκλίσεις μεταξύ των κανόνων των κρατών μελών, στην ερμηνεία και την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ, καθώς και στην έλλειψη αμοιβαίας αναγνώρισης ενός συγκεκριμένου νομικού καθεστώτος ή διοικητικής απόφασης. Απαιτείται δράση όσον αφορά τη διασυνοριακή υιοθεσία παιδιών, την εκπροσώπηση σε περίπτωση ανικανότητας, την αναγνώριση της προσωπικής κατάστασης και τα δικαιώματα ιδιοκτησίας, καθώς και την αποζημίωση για τις ζημιές που προκλήθηκαν από τροχαία ατυχήματα.
- **Ίδρυση και κινητικότητα εταιριών:** Το ευρωπαϊκό εταιρικό δίκαιο αποτελεί σημαντικό ακρογωνιαίο λίθο της ενιαίας αγοράς. Διευκολύνει την ελευθερία εγκατάστασης, μειώνει τα λειτουργικά βάρη των επιχειρήσεων, ενισχύει την ανταγωνιστικότητά τους και προωθεί τη διαφάνεια. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, 17 εκατομμύρια εταιρίες περιορισμένης ευθύνης στην ΕΕ παράγουν ετήσια προστιθέμενη αξία περίπου 4,9 τρισεκατομμυρίων EUR. Ωστόσο, οι εταιρίες που επιθυμούν να μετακινηθούν σε άλλο κράτος μέλος εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια, δαπάνες και νομικές αβεβαιότητες, περιορίζοντας τον βαθμό ολοκλήρωσης της αγοράς. Η έρευνα του ΕΚ δείχνει ότι η βελτίωση του νομικού πλαισίου της ΕΕ όσον αφορά τη συγχώνευση, τη διάσπαση, τη μετατροπή και την εκπροσώπηση εταιριών έχει τη δυνατότητα να αποφέρει οφέλη ως προς την αποτελεσματικότητα ύψους **264 εκατομμυρίων EUR** ετησίως.
- **Δικαστική συνεργασία και επίλυση διαφορών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις:** Ο αριθμός των ατόμων και των εταιριών που συμμετέχουν σε διασυνοριακές συναλλαγές αυξάνεται συνεχώς. Ωστόσο, η επιβολή των δικαιωμάτων σε άλλο κράτος μέλος εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση. Οι διαφορές των κανόνων πολιτικής δικονομίας μεταξύ των κρατών μελών δημιουργούν δυσκολίες και έξοδα για τα εμπλεκόμενα μέρη και μπορούν να προκαλέσουν δυσπιστία μεταξύ των δικαστικών αρχών όσον αφορά την αναγνώριση ή την εκτέλεση αλλοδαπών αποφάσεων. Η έρευνα του ΕΚ δείχνει ότι η νομοθετική δράση για τη θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων της ΕΕ για την πολιτική δικονομία θα μπορούσε να μειώσει το ετήσιο κόστος για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις κατά 258 έως 773 εκατομμύρια EUR ετησίως. Επιπλέον, η ανάληψη δράσης από την ΕΕ για την επιτάχυνση της επίλυσης των εμπορικών διαφορών θα μπορούσε να επιφέρει περαιτέρω ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία ύψους τουλάχιστον **3,7 δισεκατομμυρίων EUR** και ενδεχομένως 5,7 δισεκατομμυρίων EUR ετησίως.
- **Νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με τη διοικητική διαδικασία:** Κάθε πολίτης έχει ένα δικαστικά επιβαλλόμενο δικαίωμα σε χρηστή διοίκηση στις σχέσεις του με τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ. Με τη σημερινή του μορφή, το διοικητικό δίκαιο της ΕΕ είναι κατακερματισμένο και δημιουργεί αβεβαιότητα, έξοδα και καθυστερήσεις. Η έρευνα του ΕΚ δείχνει ότι μια σαφέστερη και πιο συνεκτική προσέγγιση, που κωδικοποιήθηκε με τη μορφή νομοθεσίας της ΕΕ σχετικά με τη διοικητική διαδικασία, θα μείωνε τον χρόνο αναμονής των ατόμων και το κόστος των συναλλαγών τους με τη διοίκηση της ΕΕ τουλάχιστον κατά **20 εκατομμύρια EUR**.

8) Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις - Μετανάστευση και σύνορα (55 δισεκατομμύρια EUR)

- Νόμιμη μετανάστευση (22 δισεκατομμύρια EUR)
- Πολιτική ασύλου (22 δισεκατομμύρια EUR)
- Έλεγχος των συνόρων και πολιτική θεωρήσεων (10 δισεκατομμύρια EUR)
- Καθεστώτα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής ως αντάλλαγμα για επενδύσεις (υπό αξιολόγηση)

- **Νόμιμη μετανάστευση:** Η ΕΕ στοχεύει στην οικοδόμηση μιας ολοκληρωμένης μεταναστευτικής πολιτικής, στην οποία οι νομίμως διαμένοντες υπήκοοι τρίτων χωρών θα αντιμετωπίζονται ισότιμα και χωρίς διακρίσεις. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα κενά και εμπόδια λόγω της έλλειψης ενσωμάτωσης και εφαρμογής των διεθνών και ενωσιακών προτύπων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την εργασία, καθώς και της τομεακής προσέγγισης που έχει υιοθετηθεί στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ, καθώς δεν καλύπτει όλους τους υπηκόους τρίτων χωρών. Έτσι οι υπήκοοί τρίτων χωρών πλήττονται από διαφορές όσον αφορά το ποσοστό απασχόλησης, την υπερειδίκευση, τη χαμηλότερη ποιότητα των θέσεων εργασίας, τις χαμηλότερες αποδοχές και τα χειρότερα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα όσον αφορά την ένταξη. Η έρευνα του ΕΚ εκτιμά ότι η περαιτέρω δράση της ΕΕ στον τομέα της νόμιμης μετανάστευσης θα μπορούσε να αποφέρει οφέλη έως και **22 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως για την οικονομία. Πρόσθετα οφέλη θα μπορούσαν να επιτευχθούν με την αντιμετώπιση των κατακερματισμένων εθνικών πολιτικών σε αυτόν τον τομέα, οι οποίες επί του παρόντος υπονομεύουν την ικανότητα της ΕΕ ως συνόλου να προσελκύσει τους εργαζομένους και τους ερευνητές που χρειάζεται.
- **Πολιτική ασύλου:** Επί του παρόντος υπάρχουν σημαντικές διαρθρωτικές αδυναμίες και ελλείψεις στον σχεδιασμό και την εφαρμογή του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ) και των σχετικών μέτρων. Οι εν λόγω αδυναμίες και ελλείψεις επισημαίνουν την ανάγκη να αντιμετωπιστούν ζητήματα όπως η καλύτερη συμμόρφωση με τους διεθνείς και ενωσιακούς κανόνες και αξίες, τα χαμηλότερα επίπεδα παράτυπης μετανάστευσης προς την ΕΕ και το κόστος της ασφάλειας και της επιτήρησης των συνόρων, η αύξηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της διαδικασίας ασύλου, η ταχύτερη κοινωνικοοικονομική ένταξη των αιτούντων άσυλο, η αύξηση της απασχόλησης και των φορολογικών εσόδων, καθώς και η ενισχυμένη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις χώρες επιστροφής. Σύμφωνα με έρευνες του ΕΚ, το οικονομικό όφελος από την υιοθέτηση πολιτικών επιλογών στους τομείς αυτούς θα ανερχόταν σε τουλάχιστον **22,5 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως.
- **Έλεγχος των συνόρων και πολιτική θεωρήσεων:** Ο απροσδόκητα υψηλός αριθμός μεταναστών που έφθασαν στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ το 2015 και το 2016 έφερε στο φως διαρθρωτικές ελλείψεις στις πολιτικές της ΕΕ για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων, ιδίως όσον αφορά τον έλεγχο των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο. Οι εν λόγω ελλείψεις, μαζί με τις ανησυχίες σχετικά με την εσωτερική ασφάλεια, οδήγησαν ορισμένα κράτη Σένγκεν στην προσωρινή επαναφορά των εσωτερικών συνόρων. Εκτός από οικονομική ζημία από το κλείσιμο των εσωτερικών συνόρων — το «κόστος από τη μη εφαρμογή του χώρου Σένγκεν» εκτιμάται ότι ανέρχεται σε τουλάχιστον 10 δισεκατομμύρια EUR ετησίως — η κατάσταση αυτή είχε αρνητικό αντίκτυπο στους μετανάστες, στις κοινωνίες υποδοχής, στους κατοίκους τους και στην εμπιστοσύνη προς την ίδια την ΕΕ. Η έρευνα του ΕΚ εκτιμά ότι το κόστος των υφιστάμενων ρυθμίσεων για την ευρωπαϊκή οικονομία ανέρχεται σε περίπου 27,5 δισεκατομμύρια EUR ετησίως. Τα καθαρά οφέλη από την υιοθέτηση μιας σειράς επιλογών πολιτικής για την ΕΕ για την αντιμετώπιση των κενών και των εμποδίων που εντοπίστηκαν θα ανέρχονταν σε τουλάχιστον

10 δισεκατομμύρια EUR ετησίως (4 δισεκατομμύρια EUR για τον έλεγχο των συνόρων και 6 δισεκατομμύρια EUR για την πολιτική θεωρήσεων).

- **Καθεστώς χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής ως αντάλλαγμα για επενδύσεις:** Αρκετά κράτη μέλη έχουν θεσπίσει καθεστώτα χορήγησης ιθαγένειας ως αντάλλαγμα για επενδύσεις (CBI) ή άδειας παραμονής ως αντάλλαγμα για επενδύσεις (RBI) — γνωστά επίσης ως «χρυσές θεωρήσεις» και «χρυσά διαβατήρια» — με τα οποία χορηγείται άδεια παραμονής ή ιθαγένεια ως αντάλλαγμα για συγκεκριμένες επενδύσεις στις οικείες χώρες. Σε ορισμένες περιπτώσεις έχουν εκφραστεί ανησυχίες σχετικά με τα περιθώρια που δημιουργούνται για διαφθορά, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή/και φοροδιαφυγή και φοροαποφυγή, καθώς και σχετικά με το ενδεχόμενο στρέβλωσης της ενιαίας αγοράς και υπονόμησης της ακεραιότητας της ευρωπαϊκής ιθαγένειας. Εξετάζεται επίσης μια σειρά πρωτοβουλιών της ΕΕ που αποσκοπούν στην αύξηση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της δέουσας επιμέλειας που αφορούν τα εν λόγω καθεστώτα, ενώ βρίσκεται επίσης υπό αξιολόγηση και το δυνητικό οικονομικό όφελος για την οικονομία της ΕΕ για τέτοιου είδους δράσεις.

9) Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις - Ασφάλεια και θεμελιώδη δικαιώματα (125 δισεκατομμύρια EUR)

- Καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών (23 δισεκατομμύρια EUR)
  - Ίση μεταχείριση και μη διάκριση (0,5 δισεκατομμύρια EUR)
  - Καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της διαφθοράς και του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο (82 δισεκατομμύρια EUR)
  - Συντονισμένη δράση κατά της τρομοκρατίας (16 δισεκατομμύρια EUR)
  - Δικονομικά δικαιώματα και συνθήκες κράτησης (0,2 δισεκατομμύρια EUR)
  - Προστασία δεδομένων (3 δισεκατομμύρια EUR)
- **Καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών:** Μια στις τέσσερις έως και μία στις τρεις γυναίκες στην Ευρώπη έχει βιώσει σωματική ή/και σεξουαλική βία από την ηλικία των 15 ετών. Δεν υπάρχουν νομικά δεσμευτικά μέσα σε επίπεδο ΕΕ που να απευθύνονται ειδικά σε γυναίκες που έχουν υπάρξει θύματα βίας. Ως εκ τούτου, η πρόληψη, η προστασία και η παροχή βοήθειας διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης. Η ΕΕ έχει υπογράψει τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, η οποία, μόλις κυρωθεί, θα είναι δεσμευτική τόσο για την Ένωση όσο και για τα κράτη μέλη της. Η έρευνα του ΕΚ εκτιμά ότι το συνολικό κοινωνικό και ατομικό κόστος της βίας κατά των γυναικών ανέρχεται σε περίπου 230 δισεκατομμύρια EUR ετησίως, συμπεριλαμβανομένης μιας άμεσης απώλειας ΑΕΠ ύψους περίπου 30 δισεκατομμυρίων EUR και του κόστους αυξημένης χρήσης των συστημάτων ποινικής και αστικής δικαιοσύνης ύψους 34 δισεκατομμυρίων EUR. Εάν η βία μειωθεί κατά 10 % μέσω μέτρων πολιτικής που προτείνει το Κοινοβούλιο, το όφελος για την οικονομία θα είναι περίπου **23 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως.
  - **Ίση μεταχείριση και μη διάκριση:** Οι έννοιες της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων αποτελούν θεμελιώδεις αξίες στην οικοδόμηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, ένας στους πέντε πολίτες της ΕΕ γίνεται αντικείμενο διακρίσεων κάθε χρόνο. Πέρα από τις διακρίσεις και τη βία κατά των γυναικών (που αναλύονται παραπάνω), οι φυλετικές διακρίσεις είναι ευρέως διαδεδομένες, τα άτομα με αναπηρία δυσκολεύονται να ασκήσουν πλήρως το δικαίωμά τους για ανεξάρτητη διαβίωση, ενώ οι ΛΟΑΔ αντιμετωπίζουν νέα κύματα διακρίσεων και εγκλήματα μίσους. Παρά την υφιστάμενη νομοθεσία και δράση της ΕΕ, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά κενά και εμπόδια για την ίση μεταχείριση και την κατάλληλη πρόληψη και

δίωξη εγκλημάτων μίσους εντός της Ένωσης. Η έρευνα του ΕΚ αναφέρει ότι η ανάληψη περαιτέρω δράσης σε επίπεδο ΕΕ για ορισμένα ζητήματα — ιδίως με τη διασφάλιση της καλύτερης εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας, τη θέσπιση νέων μέσων προστασίας όσον αφορά τις διακρίσεις λόγω θρησκείας και πεποιθήσεων, γενετήσιου προσανατολισμού, αναπηρίας και ηλικίας, καθώς και την επέκταση των διασφαλίσεων για τα εγκλήματα μίσους εις βάρος λεσβιών, ομοφυλοφίλων, αμφιφυλόφιλων και διεμφυλικών ατόμων (ΛΟΑΔ) - θα μπορούσε να αποφέρει οικονομικό όφελος έως και **527 εκατομμύρια EUR** ετησίως.

- **Καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της διαφθοράς και του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο:** Το οργανωμένο έγκλημα και η διαφθορά αλληλοενισχύονται. Οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος επιχειρούν να κάμψουν τους κανόνες προς όφελός τους διαφθείροντας αξιωματούχους. Η διαφθορά υπονομεύει το κράτος δικαίου παρέχοντας έτσι περισσότερες ευκαιρίες για το οργανωμένο έγκλημα. Με την ανάπτυξη σύγχρονων τεχνολογιών, οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος έχουν επεκτείνει τις δραστηριότητές τους στο έγκλημα στον κυβερνοχώρο, όπως είναι οι διαδικτυακές απάτες και η εκβίαση με χρήση κακόβουλου λογισμικού. Η έλλειψη εφαρμογής των διεθνών και ενωσιακών προτύπων αποτελεί ένα από τα κύρια εμπόδια για την αποτελεσματικότητα αυτής της μάχης που δίνει η ΕΕ και τα κράτη μέλη της. Η έρευνα του ΕΚ δείχνει ότι μια πιο συντονισμένη προσέγγιση θα μπορούσε να εξοικονομήσει τουλάχιστον **82 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως για την ευρωπαϊκή οικονομία.
- **Συντονισμένη δράση κατά της τρομοκρατίας:** Η τρομοκρατία παραμένει ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η Ένωση. Η ΕΕ καταπολεμά την τρομοκρατία με την υποστήριξη διαφόρων εθνικών μέτρων και ανταλλαγών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αποτρέπουν τη ριζοσπαστικοποίηση και τη στρατολόγηση, μέτρων για την αντιμετώπιση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και της ρύθμισης της κατοχής και απόκτησης όπλων και εκρηκτικών, καθώς και μέσων για την ενίσχυση της ασφάλειας στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης. Σε αυτά περιλαμβάνεται και η ενεργή συνεργασία με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς. Ωστόσο, το κόστος της τρομοκρατικής δραστηριότητας στο εσωτερικό της ΕΕ παραμένει περίπου **15.9 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως. Η αντιμετώπιση ορισμένων κενών και εμποδίων στην αντιτρομοκρατική πολιτική της ΕΕ μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την καλύτερη πρόληψη και δίωξη της τρομοκρατικής δραστηριότητας.
- **Δικονομικά δικαιώματα και συνθήκες κράτησης:** Παρά τη σημαντική δράση και τη συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ, τα δικαιώματα και οι συνθήκες κράτησης των υπόπτων για τη διάπραξη ενός εγκλήματος και την έκτιση ποινής στα κράτη μέλη εξακολουθούν να μην ανταποκρίνονται στα διεθνή και ενωσιακά πρότυπα. Η νομοθεσία της ΕΕ για τα δικαιώματα των υπόπτων περιορίζεται στη θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων. Επιπλέον, ορισμένοι τομείς, όπως η προφυλάκιση, δεν έχουν αντιμετωπιστεί συνολικά συμβάλλοντας έτσι στον υπερπληθυσμό των φυλακών σε ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ. Η κατάσταση αυτή επηρεάζει τα ενδιαφερόμενα άτομα και τις οικογένειές τους, καθώς και την κοινωνία γενικότερα. Η έρευνα του ΕΚ έχει εκτιμήσει το κόστος της υπερβολικής εφαρμογής μέτρων προσωρινής κράτησης σε 162 εκατομμύρια EUR ετησίως για την ευρωπαϊκή οικονομία και ότι η δυσανάλογη χρήση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης προσθέτει άλλα 43 εκατομμύρια EUR, ήτοι συνολικά **205 εκατομμύρια EUR** ετησίως.
- **Προστασία δεδομένων:** Η προστασία των δεδομένων αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα σύμφωνα με το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Ο πρόσφατος γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων (ΓΚΠΔ), που καλύπτει τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, και η οδηγία για την προστασία των δεδομένων, η οποία καλύπτει την αστυνομική και δικαστική συνεργασία, έχουν επικαιροποιήσει τα πρότυπα προστασίας δεδομένων για τους πολίτες με συνεκτικό και θετικό τρόπο. Ωστόσο, υπάρχουν περαιτέρω δυνατότητες αποσαφήνισης και απλούστευσης των ρυθμίσεων όσον αφορά την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, μέσω της επικαιροποίησης της νομοθεσίας στον τομέα αυτό. Πέρα από τη διασφάλιση των

δικαιωμάτων των πολιτών, θα μπορούσε να προβλεφθεί εξοικονόμηση περίπου **3,25 δισεκατομμυρίων EUR** ετησίως για την ευρωπαϊκή οικονομία.

10) Εξωτερική πολιτική της ΕΕ (67 δισεκατομμύρια EUR)

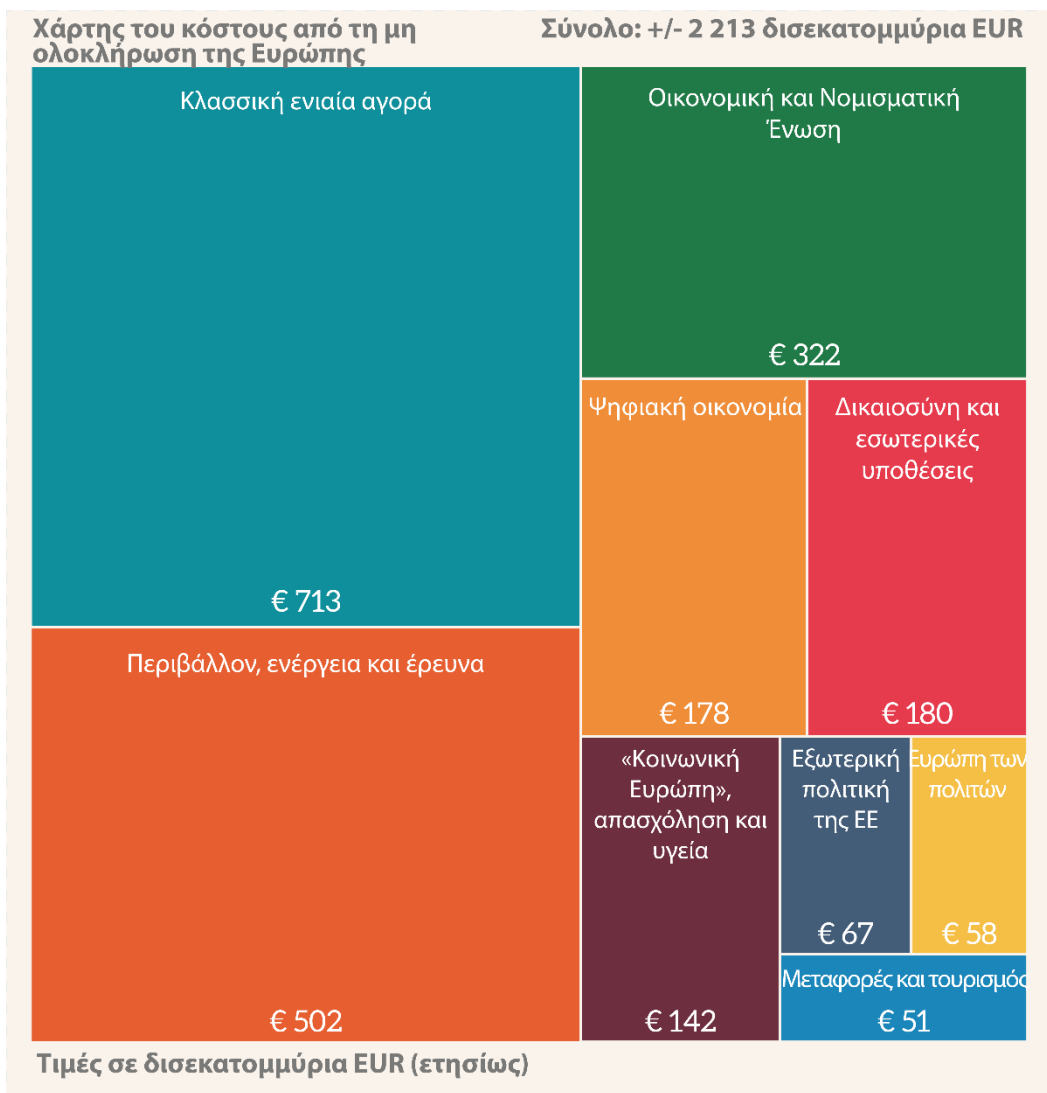
- Λιγότερη επικάλυψη στον τομέα της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας (22 δισεκατομμύρια EUR)
  - Βελτίωση του συντονισμού των χορηγών στην αναπτυξιακή πολιτική (9 δισεκατομμύρια EUR)
  - Βελτίωση της κοινής προξενικής προστασίας για τους πολίτες της ΕΕ (0,9 δισεκατομμύρια EUR)
  - Προώθηση του διεθνούς εμπορίου (35 δισεκατομμύρια EUR)
- **Λιγότερη επικάλυψη στον τομέα της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας:** Παρά το γεγονός ότι τα κράτη μέλη της ΕΕ δαπανούν από κοινού το δεύτερο μεγαλύτερο ποσό στον τομέα της άμυνας παγκοσμίως, και σήμερα σε προγραμματίζουν δαπάνες άνω των 220 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως (με μια ανοδική τάση), ο παραδοσιακός κατακερματισμός των ενόπλων δυνάμεων και των στρατιωτικών προμηθειών, που ενίοτε αποτυπώνεται στην έλλειψη διαλειτουργικότητας του εξοπλισμού, οδηγεί σε περιττές επικαλύψεις και επαναλήψεις, ενώ η αυξημένη συνεργασία μπορεί να προσφέρει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, ιδίως εάν υποστηρίζεται από μια αυξημένη τυποποίηση του εξοπλισμού και εξειδίκευση των καθηκόντων. Από την έρευνα του ΕΚ προκύπτει ότι, παρά τη σημαντική πρόοδο που σημειώθηκε πρόσφατα στον τομέα αυτό, υπό την ηγεσία τόσο της ΕΕ όσο και του NATO, εξακολουθούν να υπάρχουν οφέλη ως προς την αποτελεσματικότητα ύψους τουλάχιστον **22 δισεκατομμυρίων EUR** ετησίως. Την άποψη αυτή επιβεβαιώνουν και έρευνες άλλων φορέων, όπως το Ίδρυμα Bertelsmann, το McKinsey και το Ιταλικό Ινστιτούτο Διεθνών Υποθέσεων.
- **Βελτίωση του συντονισμού των χορηγών στην αναπτυξιακή πολιτική:** Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της αποτελούν συλλογικά τον σημαντικότερο παράγοντα στην παγκόσμια αναπτυξιακή βοήθεια, διαθέτοντας 76 δισεκατομμύρια EUR για την επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια. Παρά το γεγονός ότι η ΕΕ έχει συμμετάσχει ενεργά στον καθορισμό των κριτηρίων και των εργαλείων για την αποτελεσματικότητα της παγκόσμιας βοήθειας, η ύπαρξη τριών διαφορετικών ειδών κοινοτικής βοήθειας — η οποία παρέχεται άμεσα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έμμεσα μέσω του διακυβερνητικού Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης (ETA), ακόμη και αν γίνεται υπό τη διαχείριση της Επιτροπής, και σε διμερές επίπεδο από τα κράτη μέλη — μπορεί να παρεμποδίσει την αποτελεσματικότητα και να οδηγήσει σε αλληλεπικαλύψεις και επαναλήψεις. Η έρευνα του ΕΚ υπολογίζει ότι, με τη βελτίωση του συντονισμού στον τομέα αυτό, ιδίως με τον πλήρη συντονισμό των ενισχύσεων ανά χώρα, μπορούν να επιτευχθούν δυνητικά οφέλη ως προς την αποτελεσματικότητα σε περίπου **9 δισεκατομμυρίων EUR** ετησίως, μεταξύ των οποίων άμεσες εξοικονομήσεις και καλύτερα αποτελέσματα στις αποδέκτριες χώρες.
- **Βελτίωση της κοινής προξενικής προστασίας για τους πολίτες της ΕΕ:** Όλο και περισσότεροι πολίτες της ΕΕ μετακινούνται, ταξιδεύουν και εργάζονται εκτός των συνόρων της ΕΕ. Οι Συνθήκες τους παρέχουν το δικαίωμα να απολαύουν διπλωματικής και προξενικής προστασίας σε χώρα στην οποία δεν αντιπροσωπεύεται το δικό τους κράτος μέλος. Η ενισχυμένη διπλωματική βοήθεια για τους εν λόγω πολίτες θα μπορούσε να είναι επωφελής όχι μόνο για αυτούς, αλλά και για να μειωθεί το περιττό κόστος μέσω επικάλυψης της στήριξης. Εκτιμάται ότι θα μπορούσαν να εξοικονομηθούν περίπου **860 εκατομμύρια EUR** ετησίως με την παροχή ορισμένων διπλωματικών υπηρεσιών ΕΕ, σε επίπεδο ΕΕ, οι οποίες σήμερα παρέχονται από τις διπλωματικές αποστολές των κρατών μελών.

- **Πρώθηση του διεθνούς εμπορίου:** Λαμβάνοντας υπόψη τόσο τα αγαθά όσο και τις υπηρεσίες, η ΕΕ είναι η μεγαλύτερη εμπορική δύναμη στον κόσμο. Το διεθνές εμπόριο θα πρέπει να αποφέρει οφέλη όσον αφορά την ευημερία μέσω της εξειδίκευσης και της παραγωγικότητας και να επιτρέψει την πρόσβαση σε πόρους που σπανίζουν στην εγχώρια αγορά, καθώς και στην τεχνολογία και την καινοτομία που παράγονται στο εξωτερικό. Ταυτόχρονα, η ΕΕ καταβάλλει προσπάθειες ώστε η εμπορική πολιτική της να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα εργασιακά, τα περιβαλλοντικά πρότυπα καθώς και τα πρότυπα και τις αρχές για την υγεία και την ασφάλεια. Παρά το γεγονός ότι τα πολυμερή πλαίσια (ΠΟΕ) και τα διμερή εμπορικά πλαίσια είναι πολύ σημαντικά για την Ένωση, πρόσφατα σημειώνεται πρόοδος κυρίως στη δεύτερη περίπτωση εμπορικών πλαισίων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αξιολόγησε το δυνητικό οικονομικό όφελος για την οικονομία της ΕΕ από τις πρόσφατα συναφθείσες συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών με τη Νέα Ζηλανδία, την Αυστραλία και την Ιαπωνία σε 2,1 έως 35 δισεκατομμύρια EUR ετησίως, ενώ για την διατλαντική εταιρική σχέση εμπορίου και επενδύσεων (ΤΤΙΡ) είχε προβλέψει περίπου 68 δισεκατομμύρια EUR ετησίως. Σε παρόμοια βάση, το μακροπρόθεσμο δυνητικό όφελος από μια περαιτέρω εμπορική συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών της ΕΕ με σημαντική τρίτη χώρα ή ομάδα χωρών θα μπορούσε εύλογα να ανέλθει σε περίπου **35 δισεκατομμύρια EUR** ετησίως.

Χάρτης του κόστους από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης, 2019-2024

Κατάλογος με λεπτομερή ανάλυση των πιθανών οικονομικών οφελών σε 50 τομείς πολιτικής της ΕΕ, που θα βρείτε στην πλήρη μελέτη

ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΕΝΙΑΙΑ ΑΓΟΡΑ	29
1. Ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς αγαθών:	29
2. Ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς υπηρεσιών	34
3. Διασφάλιση των δικαιωμάτων των καταναλωτών	40
4. Προώθηση της συνεργατικής οικονομίας	44
5. Αντιμετώπιση της εταιρικής φοροαποφυγής	48
6. Καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας	52
ΨΗΦΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	55
7. Ολοκλήρωση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς	55
8. Προώθηση της συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο	60
9. Ασφάλεια στον κυβερνοχώρο	66
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	70
10. Βελτίωση του συντονισμού των δημοσιονομικών πολιτικών	70
11. Ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης	74
12. Κοινό σύστημα εγγύησης καταθέσεων	78
13. Κοινό σύστημα ασφάλισης έναντι της ανεργίας	82
14. Οικοδόμηση πιο ολοκληρωμένων κεφαλαιαγορών	86
15. Πανευρωπαϊκό συνταξιοδοτικό προϊόν	91

ΠΕΡΙΒΑΛΟΝ, ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ	95
16. Κλιματική αλλαγή	95
17. Ενίσχυση της νομοθεσίας για τα ύδατα	102
18. Πιο ολοκληρωμένη αγορά ενέργειας με μεγαλύτερη ενεργειακή απόδοση	106
19. Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας	112
20. Ρομποτική και τεχνητή νοημοσύνη	116
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	120
21. Ενιαίος Ευρωπαϊκός Χώρος Μεταφορών	120
22. Ανάπτυξη της τουριστικής πολιτικής	125
23. Ενίσχυση των δικαιωμάτων των επιβατών	128
24. Παραποίηση των δεδομένων των μετρητών διανυθέντων χιλιομέτρων σε οχήματα με κινητήρα	131
25. Κανόνες περί ευθύνης και ασφάλισης για τα αυτόνομα οχήματα	134
«ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ», ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ	137
26. Μείωση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων	137
27. Βελτίωση της ενημέρωσης και της παροχής συμβουλών στους εργαζόμενους	142
28. Αντιμετώπιση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας	146
29. Επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας και ταμεία αλληλασφάλισης	149
Η ΕΥΡΩΠΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	152
30. Ελεύθερη κυκλοφορία των οικονομικά ενεργών πολιτών της ΕΕ	152
31. Δημιουργικότητα και πολιτιστική πολυμορφία	157
32. Διασυνοριακές εθελοντικές δραστηριότητες	161
33. Προστασία των παιδιών, της οικογένειας και των περιουσιακών σχέσεων	164
34. Ίδρυση και κινητικότητα εταιριών	169
35. Δικαστική συνεργασία και επίλυση διαφορών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις	173
36. Νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με τη διοικητική διαδικασία	176

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΡΑ 179

- 37. Νόμιμη μετανάστευση 179
- 38. Πολιτική ασύλου 183
- 39. Έλεγχος των συνόρων και πολιτική θεωρήσεων 186
- 40. Καθεστώτα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής ως αντάλλαγμα για επενδύσεις 190

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ: ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ 194

- 41. Καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών 194
- 42. Ίση μεταχείριση και μη διάκριση 198
- 43. Καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της διαφθοράς και του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο 202
- 44. Συντονισμένη δράση κατά της τρομοκρατίας 206
- 45. Δικονομικά δικαιώματα και συνθήκες κράτησης 210
- 46. Προστασία δεδομένων 214

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΕ 218

- 47. Λιγότερη επικάλυψη στον τομέα της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας 218
- 48. Βελτίωση του συντονισμού των χορηγών στην αναπτυξιακή πολιτική 225
- 49. Βελτίωση της κοινής προξενικής προστασίας για τους πολίτες της ΕΕ 229
- 50. Προώθηση του διεθνούς εμπορίου 233

Το παρόν αποτελεί απόσπασμα μιας μελέτης που συγκεντρώνει τις τρέχουσες εργασίες ενός μακροπρόθεσμου σχεδίου για τον προσδιορισμό και την ανάλυση του κόστους από τη μη ολοκλήρωση της Ευρώπης σε μια σειρά τομέων πολιτικής. Η έννοια αυτή, η οποία χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τη δεκαετία του 1980, χρησιμοποιείται στην παρούσα μελέτη για να προσδιοριστούν ποσοτικά τα δυνητικά οφέλη ως προς την αποτελεσματικότητα στη σημερινή ευρωπαϊκή οικονομία μέσω μιας σειράς πρωτοβουλιών πολιτικής που προτάθηκαν πρόσφατα από το Κοινοβούλιο – από τη διεύρυνση και την εμβάθυνση της ενιαίας ψηφιακής αγοράς έως τον συστηματικότερο συντονισμό των εθνικών και ευρωπαϊκών αμυντικών πολιτικών ή την ενίσχυση της συνεργασίας για την καταπολέμηση της εταιρικής φοροαποφυγής. Τα οφέλη αποτιμώνται κυρίως ως πρόσθετη αύξηση του ΑΕΠ ή ως ορθολογικότερη χρήση των δημόσιων πόρων.

Σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη ανάλυση τα δυνητικά οφέλη για την ευρωπαϊκή οικονομία (ΕΕ των 28) υπερβαίνουν τα 2 200 δισεκατομμύρια EUR και μπορούν να επιτευχθούν αν οι πολιτικές που προτείνει το Κοινοβούλιο σε μια σειρά συγκεκριμένων τομέων εγκριθούν από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και στη συνέχεια εφαρμοστούν εντός της δεκαετίας 2019-2029. Έτσι θα προέκυπτε ένα «μέρισμα ύψους δύο τρισεκατομμυρίων ευρώ», ήτοι αύξηση περίπου 14 % του συνολικού ΑΕΠ της ΕΕ (το οποίο ανήλθε σε 15,3 τρισεκατομμύρια EUR το 2017). Στόχος της μελέτης είναι να συνεισφέρει στις συνεχιζόμενες συζητήσεις σχετικά με τις πολιτικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον επερχόμενο πενταετή θεσμικό κύκλο, από το 2019 έως το 2024.

Δημοσίευση της Μονάδας Ευρωπαϊκής Προστιθέμενης Αξίας EPRS | Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το παρόν έγγραφο συντάχθηκε για τους βουλευτές και το προσωπικό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στους οποίους και απευθύνεται, ως υλικό αναφοράς για να τους βοηθήσει στο κοινοβουλευτικό τους έργο. Το περιεχόμενο του εγγράφου αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του συντάκτη/των συντακτών και οι απόψεις που εκφράζονται σε αυτό δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ότι εκφράζουν την επίσημη θέση του Κοινοβουλίου.

PE 631.745
ISBN: 978-92-846-5006-4
DOI:10.2861/641267
CAT: QA-02-19-215-EL-N